

HUNZ

290

140

WIDENER

HN Q9T3 L

HanL 290.140

HARVARD COLLEGE
LIBRARY

FROM THE FUND GIVEN
IN MEMORY OF
GEORGE SILSBEE HALE
AND
ELLEN SEVER HALE

4. 1/2 x 6. 1/2 inch. Published by H. J. Wilson 1883.

JÁTÉKSZINI

K O S Z O R U .

MELLYBEN

A' KÉT MAGYAR HON

NEMZETI

SZINJÁTSZÓ TÁRSASÁG"

eredete, környülállása, eddig való fenn állása; a' Játékszin' holléte, száma, épülése' módja; könyvtárának mennyisége, — Szerzők, és Fordítók' Nevei foglaltatnak.

Szerkezteté', 's Kiadá':

KÖNYVES MÁTÉ,

tek. ns. Sz. Fehér vármegye' pártfogása alatt volt nemzeti szinjátszó Társaság. Sugója, most a' Buda-Pesti Társaságnál Ügyelős.

PESTEN, 1834.

NYOMTATTA FÜSKÜTI LANDERER.

HunL 290.140

✓

Ahol nincs drága kincs

De jó a' szív, 's szándék:

A' gyümölcs is lehet

Ott kedves ajándék! —

Hale

A'
FŐMÉLTÓSÁGÚ, MÉLTÓSÁGOS,
FÓTISZTELENDŐ, 'S NAGYSÁGOS,
TEKINTETES, NEMES, ÉS NEMZETES
NAGYLELKŰ
HAZAFIAKNAK,
'S AZ EGÉSZ ÉRDEMES
KÖZÖNSÉGNEK.
HÁLÁ AJÁNDÉK-TISZTELETŰL

A' SZERZŐ.

Éveket töltvén Thalia' oltára körül,
mellyet tek. nemes Sz. Fehérvármegye
költtségét se', fáradságát se' kimélvén,
a' Nemzetnek szentele-fel; megtanul-
tam: hogy mindenki köteles a' Hazá-
nak áldozatot hozni.

Thalia dicső Temploma' OSZLOPI!
csekély áldozatomat hozzátok illő tiszte-
lettel nyújtom; — fogadjátok — kér-
lek — szívesen! — És te — nemzeti
Szent Érzés hints tömjényt áldozatom-
ra!!! —

Évenként vala szerencsém vad virá-
gaimat Thalia' temploma' dicső OSZLO-
PINAK ajándék-tiszteletül hozni, 's
ezeknek vólt szíves elfogadása bátorít,
minthogy szemeim' hijánossága, bár
melly szívesen kívánnám, előbbi szol-
gálatomat teljesíteni nem engedi, —
hogy ezen vadvirágokat ősze szedvén

koszorúba kötve a' két Haza oltárára
függesszem!

IDVEZ LEGYETEK:

H A Z Á N K

's

NEMES MEGYÉK!

Pest, Borsod, Bihar, Székes-Fejér-
Vár, és Abauj! — Ti-is egyesült Me-
gyék!*) kik a' Nemzetnek állandó oltárt
akartatok, 's akartok állítani — hol tu-
lajdon nyelvének ékes hangján áldozzon.
Idvezlegyetek Mind! kik Tháliánk vándor
Papjait jó szívvvel elfogadó Hazafia-
kat neveltek. — Néktek ajánlom koszo-
rúmat — Néktek! kör hézakját azoknak
Nevejkkal töltve, kik 'Tháliánk' Oltá-
rára Áldozatot hoztak — áldoztak — ál-
doznak.

*) Zala, Vas, Sopron, Győr, Veszprém.

A' NEMZETI
SZINÉSZ TÁRSASÁG'
EREDETE
MAGYARORSZÁGBAN.

**Mit nem tudsz, ne pirúlj, magadat tanítatni akarni:
Bár mit tudni dicső; szégyen semmit se' tanulni.**

Kapuy.

Endrődy János úr' hiteles munkája szerint, Pethő Ádám, Sóos Márton, Baranyi Balázs-Horváth János valának elsők, kik egy magyar játékszin' felállítására 1790 őszve szövetkeztek. Többre vitték azt ugyan ezen esztendőben mlgs gróf Ráday Pál és Kazinczy Ferencz Urak' sikeres munkálkodásai mellett: Kelemen László, Ráth Pál, Ungvári János sz. mihály hava' 21-ik napján Rózsa Márton, Baranyi Balázs, Popovits András, Horváth János, Szomor Máté, Nemes András, Fülöp István, Moór Anna, Termeczki Franciska, Nagy Erzsébet, Nagy Mária, 's a' t., kik is némelly feltételek mellett a' már egybeállott Társasághoz magokat lekötelezvéen mlgs. gróf Ráday Pál Urat megkérték, hogy ezen

felállítandó Társaság kormányját magára vállalni méltóztatnék. Ki is tellyes örömmel ajánlotta minden tehetségét; Kazinczy Ferencz úr pedig a' budapesti német játékszínekben a' játékra való engedelem' ki eszközését vállalta magára. Nem is mulasztott-ei az igaz lelkű hazafi semmit, hogy a' nevezett játékszínekben a' játékra való engedelmet megnyerhesse; de látván szives fáradozásai kivánt siker nélkül mellőztetnek. el, az egész dologról lemondott.

Gróf Ráday Pál úr is, nem lévén hely; hol a' nemzeti színész Társaság elő adhatná mutatványjait, a' kormányt odahagyta, 's távolról fájdalommal szemlélte a' Társaságnak sziklához verődő sajkáját. Mi után a' Társaság tagjai elszomorodva-attól tartván, hogy ha semmivé talál lenni szép igyekezetük, mellyet hazánkban a' hir gyors szárnyai széllyel hordoztak, a' magyarokat ellenségeik ki kaczagják, — azért is öszvevetett vállakkal munkálódtak, tanácskoztak, 's édes reménytől tápláltatva elhatározzák, hogy

sz. kir. Buda városa' Tanácsához követek küldődjenek, kik a' tisztelt Elöljárósággal a' dűnaparti nyári Játékszin eránt értekez-
nének.

Mellynek következésében válaszul a' kö-
vetek azt nyerek, hogy az említett Játékszin
egy magányos budai polgár' tulajdona lévén
a' Tanács rendelkezési körébe nem tartozik. —

Illy környűlállásban vòlt a' Társaság,
midõn szerencsére tek. ns Pest vármegye'
Rendei sz. András' hava' 13-ik napján kö-
zõnséges gyűlés tartásra Pesten õszve jõttek.
Ezekhez folyamodott tehát a' társaság, 's
ugyan azon hónap' 15-kén hathatós kérõ le-
velot nyűjtott-he, mellynek felolvasása után
elvégzék a' T. T. Rendei, hogy a' nemzeti
szinész Társaság kérelme a' n. mlgú magy.
kir. Helytartó Tanács elébe terjesztessék.
Igy a' Társaság' ügyét a' Nemes Vármegye
felfogván, a' játszásra való engedelem kieszk-
közlését ajánlotta.

Képzeltetõ a' színész tagok' örõme, mi-
dõn T. ns Pest vármegyében illy hathatós

pártfogásra találtak. — Nyugodva 's boldog elő érzettel várakoztak; de várakozások' huzamos volta terhes vala a' gyámtalan tagoknak, azért is elvégzék magokban gróf Unverth urat, ki mind a' két városi játékszíneket haszonbérben tartá, megkérni, hogy azon napokon, mellyen a' német társaság nem játszik, a' játékszíneket a' nemzeti Társaságnak engedné által.

Kelemen László, Kóré Zsigmond, Fülöp István küldettek a' grófhhoz követségbe; esedeztek több izben a' grófnál, — de engedelmet különféle okoknál fogva nem nyerhettek. Ekkor a' Budán öszvegyült ország nagyjaitól könyörögtek pártfogást, kik közül a' Társaságnak sokan ígértek segedelmet és pártfogást. Nevezetesen — a' most fenforgó engedelem kieszközlését Unverth grófnál báró Orczy László ő excája vállalta magára, ki is országbirája' gróf Zichy Károly ő excájával közölvén a' dolgot — a' német játék színek bérlőjét engedelemadásra csak ugyan reá vette. Erről a' Társaság tudósítatva Kelemen

Eászló, és Fülöp István urakat ismét elküldé gróf Unverthez, kik véle Mindszent-hava' 11-kén hat Játék' előadására meg is egyeztek ezen feltételek alatt:

1) A' magyar színész Társaság Budán hétfőn, Pesten pedig szerdán játszhatik.

2) Az Abonnement vagy is előfizetési jövedelem a' haszonbérló Grófé legyen. —

Ekkor gróf Ráday Pál úr ő nsga, ki több időtől fogva ősi örökében mulatott, Pestre jövé, 's megtudván a' 'Társaság' állapotját, annak kormányját ismét magára vállalá, — 's fontolgatván az egyezés' feltételeit, ennek utóbbi czikkelyét illetlennek találta. Melly tárgy felett, bizonyos játék-proba' alkalmával Budán a' két Gróf öszve jövé, szóvitába kerültek, 's ennek következésében a' hat játéokra való engedelmet Unverth gróf vissza vette. E' szerént a' Társaság azon Főméltósághoz kénszerítettett folyamodni, ki az első engedelmet ki eszközölte, 's nem is csalatkozott reményjében, mert Unverth gróf arra biratott, hogy a'

nemzeti színész Társaságnak mutatványjait előadni, mind a' két játékszínen újlag megengedte. Budán előadatott: e' szerint Simay Kristóf úr' fordításai közzül „Az Igazházi“ czimű játékdarab 1790-ki Mindszent hava' 25-kén. — Pesten pedig a' most nevezett hónap' 28-kán.

De minthogy az ország Nagyjai, 's a' fő Rendek Mindszent hava' végével Budáról az ország gyűlésre Pozsonyba indulának, a' Társaság is, hogy elkezdett munkája félben ne szakadjon elvégzé Pozsonyba való utazását; de hogy költekezése hijjába ne történjék, követeket kívánt előre küldeni annak ki nyomozására: ha vallyon lehetne é módot találni a' jatszásra Pozsonyban? — Ezen felyül a' felséges Fejedelem előtt egy különös szabadságért munkalóduának. Ez' útat, és munkát magára vállalta ő nsga gróf Ráday Pál — maga mellé vevén Kelemen Lászlót, 's a' Társaság' egyenlő akaratjával minden jó rendelések' megtétele mellett Mindszent hava' 30-kán útnak indá.

Mig a' Társaság' meghatalmozottjai Pozsonyban a' reájok bízott ügy' végrehajtásán fáradoztak, a' többi tagok addig játékok' előadásában gyakorolták magokat. 'S ámbár Unverth gróftól semmi feltételek, 's ajánlások mellett se nyerhettek engedelmet, még is nem csüggedtek-el, hanem tek. ns Pest vármegye' Rendjei szent András' hava' 16-kán gyűlést tartván; azokhoz a' Társaság' tagjai kérő levéllel folyamodtak azért esedezvén: hogy háthatós közbenjárások által a' két városbeli Előljárókat arra bírják, hogy a' német Társasággal napot váltva, engednék meg a' nemzeti játszó Társaságnak is mutatványjaik' előadását. Mellyre válaszul azt nyérék: „,hogy a' Társaság' folyamodjék Budapest városa' Tanácsához.“

Mig e' végett tanácskoznak a' tagok, a' fő igazgató úr Pozsonyból követtársával megérkezett, „és szent András' hava utolsó napjára határozott gyűlésben előadatott Pozsonyban tett fáradozásuk' sikeretlensége.“

Végre — egész év' lefolyta alatt nem tévén egyebet a' Társaság, mint törvényes úton munkálódva; 's könyörlevelek által hol a' nagy mltgú magy. kir. Helytartó Tanácshoz, 's a' fent nevezett ns megyéhez, hol pedig a' két testvér város tanácsához folyamodva — 's keresve igazait — megnyerte valahára tek. ns Pest Vármegye hazafiúi lelku fő rendjeinek hatás közbenjárása által a' nagy mltgú Helytartó Tanácsnak kieszközlött végzése szerint Unverth gróftól a' játszásra való engedelmet, esztendő elfolytáig a' városi játékszineken kívül bizonyos taksa, az az: minden mutatványért két arany bér mellett.

E' szerint már csak színház hátráltatta a' színészek' szorgalmatos igyekezetének bebizonyítását, mellyet alig vártak, hogy a' jól betanult darabok' előadásával az igaz, 's őnnemzetiségüket igazán szerető nemes magyar honfiak' szíves igyekezetét meghálálhassák. Azért is Kovács János Úr, ki a' Társaság' ügyét esztendő' múltával csupán

nemzetéhez vonzó szeretetéből folytatta, Budán a' Duna' partján volt nyári játékszínnek Reischel Gáspár nevü birtokosát Kelemen Lászlóval felkereste, 's véle Boldog asszony' hava' 28-kán 1792-ben kétszáz forint' lefizetése mellett egyeségre lépett.

Így tehát nyári néző helynek alkalmas épületre szert tett a' Társaság, de csak épületre! nem pedig' játék színre. Azért is az 1791-ki szent András' hava' 9-kén tek. ns Pest vármegyétől nyert pénzbeli segedelmet öszve szerezhető Szabadságlevelet a' Társaság megújítani kénytelenítetett, — hogy így a' játékszini szinleteket, 's megkívántató eszközöket (minthogy a' kibérlett épület üres lévén, inkább csűrhez, mint játékszínhez hasonlitott), a' segedelempénzből megszerezhesse. A' segedelempénz' öszve gyűjtését szerencsésen folytatta, mellynek reményadó következésében a' sok felé el terjedt tagokat levele által öszvegyűjté. Kik beérkezvén, egyesült akarattal Kelemen Lászlót,

több feltételek mellett vezértagnak választották. Pesti László, Rózsa Márton, Pap Gábor, Séhy Ferencz, Szép Ignác, Horváth János, valamint a' nőnemből valók is a' kötelező levelet saját kezök aláírásával megerősítették sz. András hava 5-ikén 1792.

Illy módon a' Tagok egyeségre lépven Kelemen Lászlóval, a' Tarsaság naponként gyarapodott; — hozzá kezdett a' puszta játékszin készítéséhez, 's mingyárt elsőben is a' Festővel a' szükséges színek' 's ékesítmények' elkészítése-ért 300 Rforintban; — az azokat felszegező, 's elrendelő mesterrel 45 Rforintban egyezett meg. Szóval — az egész játékszin' rendbehozásán nagy szorgalommal munkálódott. Midőn pedig annak csinosodását jó folyamatban látta, akkor a' költségek' megszerzésében fáradozott. A' többeket elhalgatván. Ország Primássa' herczeg Batthyáni József Ó Eminentiájához esedező levelét beadá, ki is Bőjt' előhava'

3-kán a' felállítandó Intézet' esztendei felségítésére 600 Rforintot ajánlott.

Midőn a' színház' költségére annyit szerzett Kelemen László, vagy legalább volt már reményje a' megszerzésre, ekkor a' játékok próbatételéhez kezdett; de az előadásnak művészi tudományjában a' játszó tagok közül egy se' lévén jártas, — kényszerült egy a' játékok' előadását értő, 's azokban tapasztalt tudományú jeles férjfiúhoz folyamodni, névszerint Protasevicz Benedek úrhoz, ki ezelőtt több német színészi Társaságoknál töltötte idejét, hogy a' Társaság' játékelőadási oktatását, 's vezérlését vállalná magára. De Protasevitz egyenes feleletet nem adván, más alkalmas oktató talákozott, kivel Protasevitz egy próba' alkalmával az oktatás felett szóbeli vitába jövéni, kötelességét abba hagyta, 's többé meg sem is jelent. Ekkor sükségtől kinszerítve Protasevitzet kérte meg a' Társaság: hogy az ez előtt is már neki ajánlott hivatalt vállalná fel. Ó az ajánlást elfogadá, 's kevés idő múlva úgy

megnyerte némelly tagok' hajlandóságát, hogy azoktól alattomban Igazgatónak választaték. Kelemen László sajditván ezt, tudni akará a' dolog' miben létét, — 's minthogy a' játékszín' építésére ajánlott summának felvételéért elakart utazni, elmenetle előtt a' Tagokat öszvehívta, 's kérte, hogy még minekelötte több költségeket tenne, szándékát előtte kiki nyilatkoztatná fel. Ekkor a' Társaság' tagjai új rendszabásokat készítettek; és Kelemen Lászlót-igazgatói tisztében meg erősítették.

Ezen egyesség' végrehajtásával Kelemen László elutazott, — de negyven nyolcz óra' lefolyta alatt az emlétt tagok új rendszabásokat készítettek, 's Protasevitzet választák Igazgatónak. Melly végzéseket Séhy Ferencz, Pesti László, Pap Gábor, Rózsa Márton, Balog Antal, Pataky Benedek, 's Lang János nevök' aláírásával meg is erősítették.

Megérkezővén Kelemen László, néki is általadatott a' Társaság' újabb végzése, hogy azt, mint a' többi tagok, aláírásával erősi-

tené meg. De ő ezt nem tette, sőt a' híre nélkül szerzettet is meg semmisítette. Ebből czívódás, és gyűlölség következett, melly naponként olly erőt vett, hogy a' lelkes párt fogoló hazafiakat a' nemzeti játékszintől többnyire elidgenítették. Azonban ezt jobb temetni feledékenységbe.

Ámbár pedig ezen vissza vonás olly időben történt, midőn a' Haza' nagyjai Budára országgyűlésre várattatának; mindazonáltal nem lévén alkalmas férjfiu, ki a' Társaság' ezen részbeli várakozásának megfelelné; Tek. Nagy Lónyai Lónyai Menyhárt Úrnál öszvegyülvén a' játszó tagok, magokat Protesevitz úr igazgatása alá két hónapra lekötelezték. Sz. György hava' 26-kán 1792.

Most már számot adott Kelemen László az Intézetre ajándékozott segéd pénzről, mellyet a' jótévő hazafiaktól a' nemzeti színessz Társaság felsegítésére, 's a' Játékszínnek akárhol a' hazában való megszerezhetőésére az 1791-ki sz. András' hava 9-kén tek. ns Pest, Pilis és Zsolt törv. egy. Vármegyék'

közgyűlésében elő terjesztett kéréselevelének 2555-ik számmal jegyzett végzése erejénél fogva nyert. — Az 1792-ki sz. Iván hava 1-ső napjáig beszedett summa 452 Rforint-ra, 's 50 kra szaporodott.

Protasevitz Benedek Úr — eltelvén a' két hónapi igazgatás ideje — minekutánna ezen idő alatt tett fáradozását a' Társaság 60 arannyal megjutalmazta — igazgatói tisztéről lemondott, — 's ezen hivatalt — míg valaki ismét felválná — a' Társaság' tagjai Kelemen Lászlónak ajánlották. De kevés idő múlva meg kérték gróf Rháday Pál ő nsgát a' Társaság igazgatásának elfogadására, ki is — a' Tagok magokat a' rendelések' megtartására, 's engedelmességre irással lekötölvén, annak kormányját sz. Jakab' hava' 9-kén átvette. Ámbár pedig minden módok elkövették a' nemzeti színész Társaság' megalapítására, a' két anyavárosban való megmaradásra még is sikertelen völt minden iparkodásuk. Mellyre nézve a' szomszédvidékekre kitéréseket tett a' Társaság,

nevezetesen pedig megjelent Ketskeméten Kelemen László' igazgatása alatt. De három év' elfolyta alatt így se' boldogúlhatván, a' játékszintől többnyire bucsút vettek, mások pedig Erdélybe költöztek, az ott felállott színész Társasággal kapcsolódván egybe. 'S így lett vége a' nemzeti színjátszó Társaságnak 1795-ik esztendőben.

Erdélyben 1806 a' nemzeti színész Társaság szinte 30 személyre szaporodott, mellynek tántoríthatatlan pártfogója' báró Vesselényi Miklós úr' igazgatása alatt azon gondolatra jött, hogy a' két magyar hazában ossza el játszó tagjait. Mire nézve a' részt kijelelt, részt önként vállalkozott tagoknak köteleességévé tette az anyatársaság' könyvtárából szinte 50 játékdarab', és szerepek' lemásolását, mellyekhez néhány nem nagy értékű öltözeteket is parancsolt adatni, — 's hozzájok' hathatós pártfogását, 's közbenjárását ajánlva — ezt az úgy nevezett 'Sansculotte csapatot Május elején Ernyi Mihály' vezérlése alatt Debreczen felé utnak

indítá. Így jelent-meg ez azután már későbbre lett magyarországi színész Társaság, név szerént: Ernyi Mihály, és hitvese, — Andrád Elek, — Kemény János, — Magyar György, — Murányi Zsigmond, — Kántor Gerzson, — Némethy Sándor, — Simonfy György, — Lefevre Terézia, — Szikszai Juliánna, — Nagy János *). — Debreczenbe, 's négy hónapot ezen maig is esmeretes-Színészeinket kedvellő, 's ápoló Lelkes Hazafiak' körében sikeresen töltött el.

A' Társaság pénzbeli gyenge ereje itt mingyárt annyira megerősödött, hogy négy hónap' eltelése alatt a' játékszinhez megkívántatott 500-forintot érő köntösöket készítetett. Némelly caricatur öltözetek ő nsga gróf Károlyiné' Megyeri játékszinéből jutottak a' Társaság' birtokába.

Sz. Mihály hava' vége felé — a' már sokszor említett felejthetetlen hazafi' báró Ves-

*) Nagy János Debreczenben szegődött a' Társasághoz.

selényi Miklós ő nsgának akaratja, 's ajánlása következtetésében átplántáltatott ezen gyenge esemete sz. kir. nemes Szeged városba. Ám- bár a' játszóknak gyengesége szembetűnő volt; de a' tisztelt igazgató Báró úr' levelétől tá- mogattatva — igyekeztek, 's jó magokvisele- tével a' résztvevő nézők közül sokakat jóaka- rójjakká szerzének úgy annyira, hogy őket nem csak hazafiúi buzgósággal, hanem édes atyai karokkal fogadta kebelébe ezen derék nemes magyar város. Szabad szállással, asztallal, 's vendégszerető barátsággal olly nagy mér- tékben valának elárasztva: hogy az ifjú el- felejtkezve hópénzéről, fenyegetve kellett a' hónap' végével emlékeztetni, néhány forint- ból álló fizetése' felvételére. —

De még ez nem vólt tellyes ingere an- nak, ha a' játékszínben — a' világon — ezen legnagyobb, 's nehezebb szép mesterség- ben, — mint Rousseau Baronhoz irtt leve- lében állítja — 's más nagy bölcsek, — né- melly színjátzóknak művészi tehetségei szem- betűnőleg fejlettek ki; — ha nézőjöknek

ártatlan, tiszta, érzékeny, 's részrehajlás nélkül való részvételét, 's bírálását tapasztalják a' józan gondolkozású, 's igyekező művészek abban találják egyedül fáradozásuk' jutalmát. Szembe szállanak az állapotjokat szennyező baliteletekkel, 's édes öröm' meggyőződésével hiszik: hogy a' hon' javára vannak ók állások' pontján. Valóban ezen érdemes Pártfogók' közönsége — a' többek közt „Maxvil Robert, vagy az ember gyűlölés, 's megbánás“ előadásában — mint Lessing megjegyezte, — a' játék színeteket elfelejté, 's nem emlékezett másnap arról, ha vallyon Mainauna'k vikszolt stiblije, vagy magyar csizmája; — feleségének új divat szerinti muselin ruhája, vagy közönséges perkál minden napi öltözete volt é? — de a' játék' foglalatját talán még mai napig is tudják! —

Éppen illy változhatatlan kedvel, 's indulattal viseltetett sz. kir. nemes Szeged Városa a' Társaság eránt egész az 1807-ki sz. György' hava' elejéig. Dicsekedhetett —

valamint főbb egyházi, 's világi, — úgy a' szerzetes Elöl járók' pártfogásával, 's vendégi elfogadásával is. A' nemes polgárok barátságok' vetélkedésével, 's szíves társalkodásokkal tették elfejejthetlenné a' közöttök eltöltött boldog idót, 's most 26 év elfolyta után is haládatos vissza emlékezéssel, 's köszönettel tesznek némellyek arról bizonyosságot. —

Érett megfontolás után valóban bajosan határozta volna magát ezen több tekintetben gyengélkedő társaság arra, hogy Pesten — hol ez előtt 11 évvel egy más díszes, hatalmas Pártfogók mellett is hajótörést szenvedett, — a' nemzet' képviselői előtt — az idegen vetélkedők huzamos gyakorlottságát tekintetbe se' vévén — megjelenni bátorkodjék. De — a' fiatalság vakmerő, 's magában bízó; és ott, hol az agg tapasztalás csaknem felülmúlhatatlan akadályokat talál, ott reá elszántságában szerencse mosolyog.

Szinte kényszerülve tette a' tagok' vezére Ernyi Mihály az utat Pest felé, hogy a' né-

met játékszini Igazgatósággal a' nemzeti színész Társaság' számára a' két anyaváros' játékszinében engedelem napokat eszközöljönki. De a' sors még is kedvezett, mert több alkudozás után közöttök a' Szerdai és Pénteki napon való játszás, a' jövedelem' negyed-résznének át engedésével, megalapítódott.

E' szerencsés? hírrel visszaérkezvén vezértag Ernyi Mihály, 70 játékdarabok' előadása után a' Társaság' bucsút vett nemes Szeged városától, 's sz. György' havában Debreczen felé még egy kerületet tévén Pünkösdi hava' 1-ső napján Pestre megérkezett.

Millyen előérzés és aggodás fogta-el hazánk' nagyjait ezen új sarjadzás megjelenésével? — Inkább akarták volna ők, a' Társaság' hazaszeretetének ezen jelenségét eltitkolni, mint a' nemzetnek — ne talán más nemzetekhez hasonlítva, — hijányosságát napfényre hozni. Ezen félénk gondoskodás, és kiméllés mellett alig mert az első próbán megjelenni, mint a' nyájas atya, ki gyermeke' becsületében önmagáét félti.

A' játszó tagok — tapasztalás, 's jelen helyzetükben elbizottság nem támogatóván, — kénytelenítették öszveszedni erejüket. Első alkalommal ezen a' nemzeti játékszinre alkalmatos-darabot: „A' virtus' próbaköve a' szerencsétlenség“ tellyes megelégedéssel adták elő. A' többi előadások is azt bizonyíták: hogy a' magyar valamint más dicső tetteiben, úgy a' Múzsákkal való társalkodásban is — ha pártfogókra, 's erős támaszokra talál — más Europai nemzetekkel vetélkedhet *).

Meg is felelt a' Társaság a' megbízottak' várakozásának úgy annyira: hogy tek. ns Pest vármegye' pártfogása alá, egészen átvétetődött. Sőt több vármegyék egyesülé-

*) Még mind eddig biztossai által kívánta báró Veselényi Miklós úr a' nemzeti színész Társaság' díszét fentartani, 's azok által annak bizonyos fontosságot, és állandóságot szerezni. Debreczenben: Meszina Sándor Polgármester, — Szege-den: Vedres István földmérő, — Pestbudán: akkorában Helytartói Tanácsos, nagy emlékezetű Darvas Ferencz uraknak ajánlván a' Társaságot.

sével ezen pártfogott Társaságnak, — 's a' nemes Megye' közbenjárásával egy nemzeti Játékszín felállítása' — segedelmére több vármegyék pártfogást ajánlva — a' Társaság tek. Vida László úr' fel ügyelése alá ajánltatott. Ki is készségét a' Társaságért, 's minden tehetségét feláldozni első hevében is tettel bizonyította meg, minthogy a' játszó tagoknak készpénzel való fizetését magára vállalta.

Ezen említett nagy hazafinak igazgatása alatt, minthogy kevésbé a' játékelőadásra kiszabott két napot, a' Hacker szalában egy minden ahoz megkívántató színletekkel, könyvtárral, muzsikai darabokkal, 's öltözetekkel ellátott nemzeti Játékszín állítatott fel. De igazgatása sok zavart, és fogatkozást vonván maga után, hivataláról 1812-ik év' elején lemondott, 's játékszini szerzeményjeit a' nemes Vármegyének ajánlva az Intézetnek ajándékozta ki kérvén: hogy a' Társaságot a' tek. ns. Vármegye

ápolgató szárnyai alá vegye, 's annak állandó fen maradást szerezzen.

Illy helyzetben találta báró Vesselényi ő nagysága, ki ez ideig távol fekvő jószágai-ban mulatott, Pestre jövetelével azon nemzeti színész társaságot, mellyet pártfogása mellett Erdélyből Magyar országba bocsátott; 's melly — elerőtlenedve, adósságoktól nyomattatva lévén, annak kiszabadítására semmi utat, 's módot nem találván, további pártfogását, 's kormányozását nemes Pest vármegyének örökre általengedte. —

Letévén T. Vida László úr az igazgatói hivatalt, T. Mérey Sándor úr kezdé vezérteni, 's kormányozni a' Társaságot. De ez már ekkor annyira erőtlen volt, hogy saját léte entartására se' kereshetett elegendőt. Mellyet látván az Igazgató úr, lemondott hivataláról, és helyette T. néhai Kulcsár István úr mint lelkes hazafi, a' szélvészeknek közepette, vállalta magára a' Társaság' kormányját, ki is ezt szorgalmas igyekezete, 's fáradhatatlansága által még mintegy négy esztendeig ápol-

gatta, 's a' két anyavárosokban tartóztatta. Ez alatt elkészülvén nemes Pest városa' pompás új játékszine, a' német Társaság abba költözött, az említett nemes város pedig az eddig volt német játéksziót — úgynevezett Rundellát — a' nemzeti színész Társaságnak színjátékai' előadására minden fizetés nélkül általengedte.

Itt folytatta a' nemzeti színész társaság — játécai' előadását mind addig, mig sok viszontagságai után nyolcz év mulva, nemes Pest Vármegyének az itt feljegyzett ajánló levele mellett kénytelen volt Miskolczra általvándorolni.

„A' magyar játszó Társaság — hazánk' „fő városát Pestet azon okból: hogy azon „épület, mellyben mutatóványjait előadta, a' „város' építésére ügyelő biztosságnak eladat- „tatott, — elhagyni kénytelenítetvén; Kegyel- „metek' megyéjében keresett menedékhelyet, „a' hol is Miskolcz városában legközelebb „megtelepedett.“

„Felesleg való dolgot cselekednénk, ha „ezen nemzeti Társaságot Nagyságtok’, ’s „Kegyelmetek’ pártfogásába ajánlanánk, mivel minden hazafinak nemzete’ gyarapodása „eránt olly nagy, és eleven az érzése, hogy „azt éllesztteni, ’s arra serkenteni szükségte- „len. Azért is Nagyságtokat, ’s Kegyelme- „teket barátságosan csak arra kérjük, hogy „méltóztassanak valamellyikére az érdemes „hazafiak közül a’ Társaság’ igazgatását olly „végre bízni: hogy a’ tagok — rendelteté- „sük céljának megfeleljenek, és azon esz- „közök, u. m. könyvek, ruházatok, és más „affélék, mellyek ezen Institutumnak tulaj- „doni, magok’ valóságában megtartassanak. „A’ kik egyéb eránt ’s a’ t.“

„Költ az 1815-ki esztendei sz. Jakab’ „hava’ 1-ső napján Pesten tartott közgyülé- „sünkből.“

Ennek következésében tek. Borsod vár- megye’ Kis asszony hava’ 31-ik napján tar- tott közgyülésének Jegyzőkönyvéből az tet- szik - ki: hogy az akkoron Miskolczon mulató

Pesti színész Társaság' igazgatására, 's felügyelésére Táblabíró tek. Srogh Sámuel, fő Adószedő tek. Miskolczy György, és Szolga-bíró tek. Erős József úrak Biztosoknak nevezettek, hogy mind azon jó módokat, mellyek ezen Társaság' rendeltetése' céljának elérésére vezethetnek, szorgalmasan kövessék - el, 's a' Társaság' könyveit, ruháit, 's egyéb eszközeit hitelesen vegyék számba, és azoknak magok valóságában leendő megmaradására ügyeljenek.

E' szerént meghatározta a' Társaság Miskolczon való maradását Benke József, és Murányi Zsigmond vezértagok' kormányzata alatt. Elkezdé játékaikat a' Korona vendégfogadó' játékszinnek alkalmaztatott kotsi színeben, és itt folytató előadásait mind addig, mig alkalmasabb hely találkozott. Ugyan is a' csizmadia szín készítetett, 's ékesitetett - ki színhelynek, melly a' Társaságnak 1500 forintra menő költségébe került.

Ezekből kitetszik, hogy a' nemzeti szín-

játszó Társaság jövedelmei tűrhetők valának, minthogy a' Koronánál volt néző helyért is 600 forintot fizetett. De itt is — valamint Pesten bizonyos fizetést vállaló Igazgatója nem volt. Ha vala jövedelme: tek. Miskolczy György úrtól ki kapta fizetését, 's ha nem volt: túrt, és szenvedett valamint Pesten. Ámbár pedig a' közelebb nevezett, 's tisztelt úr gyakran a' maga' javaiból segíté a' Társaságot, még is hogy sorsukon könnyíthessenek, több városokat meg kellett látogatniok. Több ízben megjelentek Kassa, Tokaj 's Eger városokban, hol mindenkor örömmel; szívesen fogadtattak - el. Még is némelly játszó tagok más Társasághoz költöztek, 's ez által a' Társaságnak kárt, 's nagy kisebbséget okoztak.

Ez időben tek. Borsod vármegye egy állandó játékszin' állításán, 's egy jeles színesz Társaság szerkeztetésén foglalatoskodott, 's a' felvett tervek' (Plan) megfontolása után nem sokára az ujont épülendő nemzeti játékszin' alapja nemes Borsod vármegye' akkori

fő ispánja' mlgos. Klobusitzky József ő excájának jelenlétében le- is tétetett 1819.

Erdélyben 1808 a' Kolozsvári színész Társaság vezértagja Kocsi Patkó János dicséretre méltó hitvesével együtt végképen saját jószágába költözvén, helyébe báró Vesselényi Miklós úr ő nsága' meghagyásából Ernyi Mihály a' nemzeti játszó Társaság' tulajdonosa Pestről Erdélybe utazott, hol az említett Kocsi P. János úr' helyét elfoglalván, a' Társaság' vezérlését átvette, 's a' fentemlített esztendei sz. György' hava' 8-kán társaságával Magyarországra Újhely felé megindult. Innet pedig sz. Jakab' havában Debreczennek vette útját, hol a' Társaságot — T. Meszina Sándor polgármester úr' felügyezése alá ajánlva — önként átaladta.

A' most említett érdemes Úrnak kormányja, 's felügyezése alatt olly jól folytak ezen Társaság' dolgai: hogy maga a' Társaság' fő birtokosa B. Vesselényi Miklós úr ő nsága jól megfontolván a' dolgot, helyesnek

találá a' Társaságnak egész télen által leendő Debreczenben maradását, hol eddig ámbár csak nyári játékszín volt még; most ezen ajánlásra a' nemes Város csak hamar egy jó készületű, 's télre is használható nézőhelyet építtetett.

Indulóban volt a' Társaság bizonyos, 's állandó helyére vissza menni Kolozsvárra, midőn hozzájuk azon véletlen szomorú hír jött, hogy felejtethetlen, 's gyámölgató Jó tévőjüket a' halál elragadta. Ezen gyász hír' következtében tanácskozáván így határozák el: hogy Debreczenben a' télen által megmaradjanak. De a' tisztelt érdemes Polgármester úr gyengélkedő egészsége miatt nem érezvén magát elegendő erősnek a' Társaság' jóllétének, 's boldogulásának ki eszközzésére, ennek végre hajtását a' fentnevezett nemes város főjegyzőjének Szilágyi Károly urnak ajánlotta. Ezen jeles férfiú örömmel vette által a' Társaság' igazgatását, és azt óhaj-tása szerént elébbi jó állapotjába helyhez-tette, —

1810-ben a' Társaság vissza hívatott Erdélybe, de azt végzé, 's nyilván ki nyilatkozattatta: hogy örökösen Magyarországbán fog maradni. Ezen végzésre az örökösök a' játékszini könyvtár', 's öltözetek' vissza adását, 's Kolozsvárra leendő megküldését kívánták.

Melly — váratlan vesztesége a' Társaságnak nem kis gondot okozott, de ezt csak hamar jóvá tette a' nemes városnak róla való gondoskodása, melly éppen midőn meghatározta a' Társaság' viszonti jó karba helyheztetését, akkor tek. Zabolch vármegye táblabirája tek. Gulátsy Antal úr önként magára vállalta annak igazgatását, 's a' nemes városnak érdemes Tanácsa — sőt Szilágyi Károly úr is, ki már több jeles tettekkel szerencséltette a' Társaságot, meg egyezett ezen nemes szívű hazafi' önkéntes ajánlásán, ámbár örömet kívánt volna ő maga is felvett igazgatói hivatalának eleget tenni

E' szejént tek. Gulátsy Antal úr leve a' Társaság' tulajdonosa, a' ki is rövid idő

alatt summás költségével a' Társaságot jó lábra állította, minthogy annak csinos játékszini öltözeteket, 's jeles könyvtárt szerzett össze.

De a' Társaság nem sokáig örvendhetett ezen szerencsájének, mert 1811-ben a' városnak negyedrésze leégvén, a' játékszín is hamuvá lett, és ámbár a' már több ízben tisztelt igazgató úr a' maga értékéből csak hamar építetett egy alkalmas téli Játékszint, mindazonáltal a' Közönség a' tűz által történt kárvallása miatt a' játékszín látogatását abban hagyván, a' játékosok' jövedelmének kútforrása is kiapadott. De az Igazgató úr' jótévősége még sem engedé a' Társaságot szükségben sinlődni. —

1812-ben Ernyi Mihály terhes betegséget szenvedvén, a' fő Igazgató úr helyesnek találta Vandza Mihály urat maga meghatalmazottjának, — Éder György Urat pedig az ott lévő Társaság' vezértagjává rendelni, fentartván magának a' fő kormányt, ezeknek általadta a' Társaság' igazgatását. Kik is

szorgalmas igyekezetük által a' Nagy érdemű Közönség jótévőségét ismét annyira megnyerték: hogy, jüvedelmük mindenkor elég volt a' játszó tagok' hópénze' kifizetésére.

Mind ezek mellett is tanácsosnak látván a' meghatalmazott Vandza Mihály, 's Éder György Vezértag, Debreczenből a' Társaságot kevés időre más városba szállítani, hogy visszaérkezésükkor több jüvedelmet szerezhessenek. Mellyre nézve Éder György Kis asszony' hava' középtáján 1813 megindítá a' Társaságot Nagy Várad felé. A' hová meg érkezvén, gróf Rhédey Lajos úr ónsga, valamint a' nemes város érdemes Polgárjai is — mint jó hazafiak — mindent elkövettek a' Társaság' boldogítására, melly hat hét alatt köz meg elégedésre adta - elő darabjainak mutatványját. Ezek után a' Társaság vásár alkalmára Debreczenbe ment; de mindszent hava' közepén sok érdemes pártfogói kívánságára, ismét Nagy Váradra, mint nyugalmas helyére - vissza utazott.

Itt tek. Bihar vármegyének fő orvosa,

's táblabírája tek. Sándorfy Joséf Úr, hogy még több áldozatokkal bebizonyíthassa nemzete eránt való buzgó szeretetét, eltökéllé magában: hogy a' társaságnak állandó, és maradó helyét jövendőre ki eszközölje. Azért is, hogy feltételében czélt érjen, tek. Gulátsy Urtól megvette a' játékszini ékesítményeket, könyv — 's ruhatárt, és szóval a' játékszínhez minden meg kívántatott eszközöket. Vandza Mihály, 's Éder György urakat hivatalokban megerősítette, 's a' Társaságot saját vagyonából gazdagon elősegíté. Jóváhagyásával a' Társaság' hasznáért, annak Aradra menetelét, 's bizonyos időig való ott mulatását Mindszent' hava' utoljáig határozta, még is a' Társaság' kérésére egész télen volt ott maradásában megegyezett, 's az alatt Debreczenben a' játékszín meg bővítésén dolgoztatott, mellyet is a' közönség' megegyezésére, 's a' játékok' előadására alkalmatossá tett.

1815 esztendőben némelly tagok elszakadtak a' társaságtól, 's magokból új Társa-

ságot formáltak, melly **Köztársaság'** nevezete alatt **Nagy Károlyban**, Szathmárott, 's **Nagy Kállóban** folytatta játékait. De sok bajokkal küszködván a' **Köztársaság** már-már eloszló félben volt, midőn **Balog István** úr a' **Tagok'** fizetését 's kormányozását magára vállalta. Ezen ösmeretes jó komikus, hitvese is jó, és szép művészné lévén, mindenütt megnyerte a' **N. közönség'** pártfogását. Mi okból a' felső **Vármegyéket** is meglátogatta, 's azokban mindenütt hathatós pártfogókra talált, kik **Társaságának** pártfogását, 's kormányját is önként felvállalni készek lettek volna; — de ő ezen ajánlást szép módjával elhárította. —

Komáromban annyira megtetszetek előadásai, hogy ezen nemes **Megye** megengedte néki egy **Játékszinnek** építését, 's hogy ott legyen ezen **Társaságnak** bizonyos, nyugodalmas, 's állandó lakhelye. Ezen ígérek mellett csak hamar hirdető nyomtatványokat küldözött széljel, 's némely lépéseket tett ezen **dicső ajánlások'** megnyerhetésére; de célját

el nem érhető, mert Társasága meghasonl-
ván — hitvesével, 's némelly Tagokkal Tatá-
ba ment által. Ezért az említett nemes Vár-
megyének a' Játékszintől minden kedve
elesett.

Tatából Balog István' Társasága N.
Győrbe ment, 's ott négy hónapot töltött. —
Ezen idő alatt annyira megsaporodott a' ját-
szó Tagok' száma: hogy azoknak egy része
Pápára ment, 's ott adta - elő mutatványjait.
— 1818-ban Sz. Fejér várra ment az egész-
szel, hol is mutatvényjaikat előadván, a'
nagy érd. Közönség' meglelgedését annyira
megnyerték, hogy ezen nemes Megye Rend-
jei a' nemzeti színjatszó Társaság' bizonytalan
sorsát szívökre vették, 's meghatározták
hogy annak helybeli állandó fenmaradásáért
költségöket se', fáradságokat se' fogják saj-
nálni. E' végett a' nemes Megye Rendjei
Balog István', és más játszó Tagokkal tanács-
kozni akartak; de ő több ideig húzta, 's ha-
lasztotta szándéka' kinyilatkoztatását. —
Végre még is, némelly feltételek' meghatáro-

zásával Hítvesével egyet értve, lekötelezte magát Mindszent hava' 1-ső napján az ott fel-állítandó játszó Társasághoz. Ezután a meghatározott ideig Balog István a Társasággal Pécsre utazott, 's azon idő alatt, míg a Társaság ott mulatott, azon épületet, melyet Játékaik' előadásakor használtak, most a lehetőségig kicsinosították, 's a játékok' előadására alkalmasabbá tették, úgy: hogy mind a Játékszín készen állott, mind a Társaság megérkezett. Mindszent hava' 11-kén pedig 1818-ik esztendőben dicső Királyunk' névnapi ünneplése' nyolczad napján T. Tokody János úr által készült „Szövetség' diadalma'“ előadásával, 's Marschner Henrik úr által ezen alkalmatosságra' nemzeti izlés szerént készült muzsikakar zengéssel, minden rangon, 's renden lévő nagy érd. Közönség' örömmel telt várakozására nagy pompával kinyitották.

Kedves Hazánk' dicső Atyjának melyképe pompás fényel világositva, előtte a Haza' oltárán az igaz hazafiúi szeretet' tüze

lobogva mindeneket mély tiszteletre gerjesztvén a' játszó Személyek azon ösmeretes Népe-
néket: „Tartsd - meg Isten Királyunkat“ —
elénekelték. —

Ezen Társaság' igazgatása fő Bíró tek.
Kolozsváry Pál Urnak adatott által. Ezen
nemes lelkü -igaz magyar hazafiban kezdett
báró Vesselényi Miklós' halála után a' nem-
zeti Játékszin' csillaga újra felderülni.

Vezértagnak N. Váradról Éder György
hivattatott meg, 's melleje négy jeles Tag
rendeltetett segédársúl: u. m. Horváth Jó-
zsef, Konrády Ferencz, Murányi Sigmund
's Kószeghy Aloiz. Ezen jeles Tagok' fel-
vigyázása mellett már 1819-ben nem csak
hazánkban, hanem a' külföldieknél is szép
hírt terjesztett - el maga felől. A' Társaság,
ugyan ezen esztendőben sz. György' havában
alkura lépett a' Pesti, és Budai Játékszinek'
haszonbérőjével gróf Brunszvik Ferencz ő
nsgával, és 18 játékdarab' előadásával meg-
elégedésig mulattatta a' nagy érd. Közönsé-
get. — Több ízben is megjelent a' Társa-

ság Pesten, 's szint' olly kedvességgel fogadtatott, mint először. Továbbá meglátogatta Pécsset, 's mindenkor dicséretet hagyván maga után — vissza tért.

Tek. ns. sz. Fehérvár' nagy lelkű nemes Hazafiai megfeleltek kötelességüknek hét esztendeig — az Intézetnek az ország' gyűlésén lehető meg alapítását várván, azt fentartották.

1824-ik esztendő' sz. György' hava' első napján a' sz. Fehérvári fő Igazgatás bizonyos segéd summa pénznek ajánlása mellett Horváth József, és Komlósy Ferencz uraknak az Igazgatást általengedte. A' kik bár minyárt igazgatásuk' kezdetén számos gátló viszontagságokkal küszködve a' bekövetkező országgyűlésig csekély vagyonjok' felajánlásával nem csak fentartották a' Társaságot, hanem annak becsét, 's érdemét nevelték, 's meg nem szűnő iparkodással kívánták a' T. T. Halgatók' kedvét megnyerni. — Annak bizonyosága az: hogy hét esztendő' elforgása alatt annyi új játékdarabbal nem gazdago-

dott az Intézet, mint ezen egy esztendőben. Megfordult a' Társaság Pesten, Veszprémben, Zomborban, és Szabadkán, hol mindennütt lelkes Hazafiakra, 's kegyes Pártfogókra talált.

Illy türhető, de bizonytalan helyzetben volt a' Társaság, midőn a' régen várt, 's ohajtott országgyűlés kihirdettetett. Nemes sz. Fehérvár T. T. Hazafiai újra nagy lelkű áldozatokkal — különösen erre kinevezett Igazgatás alatt az országnak majd minden részeiből — a' legnevezetesebb Tagokból egy nagy Társaságot gyűjtöttek egybe, azt vévén fő irányúl, hogy minden Társaságnak lévén külön-külön Pártfogói, az egy czélra törekedő Intézet könnyebb sikerrel nyer boldogulást, és hogy az illy je'es tagokból össze állított Társaság a' nemzet' egybegyűlt képviselői kívánságának inkább meg felelhet.

Megjelent a' Társaság Pozsonyban „nemzeti színjátzó Társaság“ nevezetét viselvén tek. ns sz. Fehér vármegye' meghagyásából, úgy: mint a' kinek mindenkor a' Haza' köz-

ügye volt fő célja, és sz. Mihály' hava' 16-kán 1825-ik esztendőben elkezdé Játékait az akkor nyomtatásban is ki jött Előszóval, mellyet Horváth József aligazgató úr serkentő ékes szóllással elmondott, így hangoztatván:

Megadta Istenünk, és kegyes
 Királyunk érne e' rég várt időt,
 Hogy egybe gyűlve: láthatjuk magyar
 Hazánknak karjait és rendjeit.
 Szeretvé tisztelt Királyunkhoz ezért
 Buzogjon szivünkől háláadás.

Örömmel állottunk mi is elő
 Hazánk nemes kiküldöttjeinek
 Hogy azzal: a' mit eddig nehéz
 Művészi pályán szerzettünk, csekély
 Erőnk szerént áldozzunk, és magyar
 Nyelvünknek eddig nyílt virágait
 Édes hazánk' oltárára tegyük.
 De félve nyújtjuk a' virágokat,
 Remeg kezünk, mert tudjuk melly osekély
 Az a' mit adhatunk, és melly nagyok,
 A' kiknek adjuk, és melly kicsinyt
 Haladhat egy kis rész a' cél felé.

Igen tanácsos egyenként is ugyan
 Sietni a' tökéletesség felé,
 Mivel jó részekből lessz a' jó egész.
 De hogy ha a' nemzet egészbe' nem
 Mehet' 's megy a' fő cél felé
 Az egyes indu'ás csak füstbe megy.
 Miként ha a' nagy viz' folyása, egy
 Felől kemény ki ülő sziklák, más felől
 Csalárdul engedő főveny miatt
 Haszontalan tekergő útba megy;
 Hijába törnek ott egyes habok
 Az eltömött helyes irányra, mert
 Ha át zuhannak is a' partokon,
 Ha folynak is dagadva, minthogy a'
 Derék folyás félre jár, nem segít;
 Vagy újra visszatérnek, vagy pedig
 Magokra hagyva ki szorúlnak, és
 Haszontalan morotva sár nevők. —
 Mi hát, kik e' nagy célra szentelénk
 Idónk', erónk', és életünket,
 Reményljük, és hísszük: hogy a' kikért
 Iparkodunk, minket nem hagynak-el!

Ha itt mi a' *Jósúgot* tetszető
 Ruhában megkedveltetjük; ha a'
Gonoszt valóságos irtóztató

Vonásiban megutáltatjuk; — és
 Ha itt kihintjük a' nagylelkűség'
 Sokat reményltető szép magvait;
 Ha megtanítjuk a' gyermekeket
 Szülőiket szeretni, ha a' szülék
 Tanúlva látják a' neveltetést;
 Ha itt az elcsüggedett szenvedő
 Meg újjulást; ha az állhatatos
 Jutalmat, a' szerencse' karjain
 Repülgető — mérséklést; a' komor
 Feléledést, a' vig gyönyörködést
 Talál, tekint, tanulhat, és szerez;
 'S ha így mi általunk is nagy, nemes,
 Szép Nemzetünk egész magyarrá tétetik:
 Lehetne é olyan hálátlan,
 Ki megtagadná Játék színüinktől olly
 Igaz, nagy érdemet, a' melly szerént
 Elő segéllést, és nagy pártfogást
 Reménylhet és kívánhat népétől,
 Ha ekkor elfelejtve nem leszünk
 Mi is: — jutalmunk tetézve lessz! —

Mivel a' nemzeti Társaságnak csak egy
 hónapra volt a' Pozsonyi német Játékszín'

haszonbérő Igazgatójával egyezése; némely távolabb vidékre való tagok a' téli időnek bekövetkezése miatt rendeltetésök' helyére visszaiparkodtak *). A' megmaradt Tagoknak második hónapra a' tek. Igazgatás előfizetés útján lehető kötéssel új pályát nyitott, és örömelragadtatással tapasztalta: hogy a' nemzeti lélek nemcs tűzzel ég a' magyar hazafiakban. Sok darabja a' Társaságnak riadó tapssal fogadtatott, és a' Társaság serkentve huzdítatott újabb újabb ösztönnel sietni a' tökéletesedésre. Mellyet csak akkor érhet el, midőn megállapítatván, útmutató serkentés fogja vezetni. Mellyet is szép rövid velős Igazsággal ki jelentett azon nyomtatásban ki jött előszó, mellyel másod ízben kezdé Játékait a' Társaság u. m.:

*) Egy hónap múlva a' Miskolczi Társaságtól jött színjászó Urak és Asszonyok hazamentek u. m. Pergő Czelesztin úr, Székely úr, Farkas úr; mint szinte: Balog, Vitéz, Gaál, Telepi urak. Asszonyok: Székelyné assz. Simén Borbála, és Székely 'Suzsánna.

Fel lép ma újra e' kis Társaság
 E' diszes, és Nézőink' érdeme
 Után nemessé lett színre, 's ezért
 Derék, nagy, és buzgó Lelkek! kik e'
 Közügybe minket felsegéltek,
 Ha bár szemérmességtek nem engedi
 Megérdemlett magasztalástokat:
 De fel van az szivünkbe, a' haza'
 Erdemkönyvébe, a' háládatos
 Jövő korért — ki nem törülhető
 Fényes betűkkel írva! — 's vajha mi
 Olyan művészi készséggel, olyan
 Külsőkbe is ragyogva terjedő
 Dísszel jelenhetnék' meg itt, millyen
 E' szép hazához, e' nagy, és nemes
 Nemzethez illenek! és a' millyent
 Mi, bár ki nem telik tőlünk, igaz
 Szivünkéből kívánnánk teremteni. —
 De nincs erónk! nincs módunk ennyibe!
 Sok a' mit eddig is tettünk! — Miként
 Az árva, és elhagyott gyermekén,
 Sem a' neveltetés' szép módjai,
 Sem a' világba' jártas kellemei,
 Sem a' nagy és nehéz ösméretei
 Nem látszanak; — 's mind a' mivel ki áll,
 Tulajdon izzadásának, vagy a'

Szegénységgel való küzdésinek
 Halavány fanyar-gyümölcse. — Majd ha most
 Magát becsülni tudó nemzetünk
 (A' mit reménylünk, sőt hiszünk, tudunk)
 Felfogja e' kis árvának ügyét;
 El veszi tőle a' vándorbotot,
 'S honjába állandón beülteti,
 'S egész nemzet figyelme néz reá:
 Akkor jelenjen meg ítéletőnk!
 Akkor hasonlítottassunk - öszve majd
 A' már előre ment külföldiek'
 Sokat teremthető munkáival!
 Ki tetszik akkor majd: hogy a' magyar
 Szint úgy terem művésznek, szint' olyan
 Alkalmatos' mindenre, csak hogy azt
 Szemlélje, hogy segíti nemzete.
 Óh ne hagyj-el reményünk! — Most pedig
 Nem szó, de tett mutassa szíveink'
 Alázatos méltó köszönetét!

Reményekkel tele jött a' Társaság Po-
 zsonyba azon vidító jövődő dobogtatván ke-
 belét, hogy az Intézet célirányos lételének
 Igazsága, és szükséges volta megösmértet
 vén, azon boldog nap reá is felderül, melly

a' nemzeti nyelv' fénybe lehető hozására derülni kezd, 's azzal együtt méltó karba helyheztetődvén, a' törvények' pártfogását megnyeri, 's mint a' nyelv', és litteratúra' előmenetelének fő eszköze azzal együtt tenyészni, boldogúlni fog minden igaz hazafiak' örömére, 's gyönyörűségére.

Adja a' Magyarok Istene!

P. S. Somolky.

Az 1825-ik esztendei ország gyűlésre öszvegyűjtött nemzeti színjászó Társaság Fő Igazgatója volt tekintetes Kolozsvári Pál úr, tek. ns sz. Fehér vármegye' Táblabirája.

Segéd — de egészen meghatalmazott Igazgató volt tekintetes Pap Gábor úr, tek. ns sz. Fejér vármegye' tiszt. Alügyvéde.

Jászó Személyek betűrendben:

Abday Sándor.

Baranyi Péter.

Balog István.

Borosnyai Antal.

Farkas József.

Gaál Mihály.

Horváth József. Al-igazgató.

Kárpentzki János.

Komlósy Ferencz.

B. Magyar János.

Megyeri Károly.

Pergő Czelesztin.

Pósgai János.

Székely József.

Telepy György.

Tóth István,

Újfalusy Sándor.

Vásárhelyi Károly.

Vitéz Keszy József.

Asszony személyek:

Fekete Mária.

Horváthné assz.

sz. Hetey Eszter.

Kántorné assz.

sz. Engelharth Anna.

Komlósyné assz.	sz. Czégényi Erzsébet.
Könyvesné assz.	sz. Kiss Juliánna.
Rajts Zsófia.	
Székelyné assz.	sz. Ungár Anna.
Simén Borbála.	
Székely 'Suzsánna.	
Ujfalusyné assz.	sz. Sáska Borbála.

Súgó :

Könyves Máté.	Gillyén Sándor.
---------------	-----------------

Gyermekek szerepekre :

Balog Nina.	Horváth Louise.
-------------	-----------------

Pozsonyban azon szép remény' sugárát, mellyel oda menetelekor kecsegtette magát a' nemzet' színész Társaság, csak hamar homály borította. Mert a' tudva lévő nemes Megye látván, hogy minden igyekezete sikeretlen, vagy elmellőzött lett; — azért is nehogy a' Társaság' várakozása', 's jóllételleni panaszának terhébe jusson: három hónap eltétele után a' játszó Tagokat saját szeren-

cséjőkre bizván, — a' játékszini öltözetek', 's könyvtár' átengedésével utnak bocsátotta *).

A' Társaságnak utjában lévén N. Győr városa; érdemes polgárainak — már több ízben a' hazai nyelv eránt mutatott hűségöket, 's szeretetöket tapasztalván, ajánlotta mutatvánjainak elfogadását. Kik is örömmel fogadák ezen csak most árván maradt Társaságot, 's ott léte alatt annyira pártfogolták, hogy nem tudta: ha a' fen tisztelt tek. ns Fehér vármegyében elvesztett attyát sirassa é? vagy hogy a' szegény árván könnyörülő, 's a' lehetőségig ápoló nagy lelkű Hazafiaknak a' honni nyelv eránt mutatott nemes szivűségöket öröm könnyek között magasztalja. Ezen Örömmézzel utazott — bucsút vévén a' lelkes hazafiaktól — sz. Fehér vár felé.

De lakta helyébe megérkezvén, hol a'

*) Jegyzés. T. Ns sz. Fehér vármegye' a' 'könyvtárt 's öltözeteket, felelet terhe alatt engedte által.

telet valamennyire nyugodtan kívánta volna eltölteni, kétszeres gyász borította, látván több eszteudeig birt szép vagyonát mostoha által elfoglaltatva lenni *).

Ekkor Horváth József, és Komlósy Ferencz Vezértagok bizonyos bópénz fizetésre léptek a' Társaság' többi tagjaival, és semmit se késvén Sz. Fejér-váron, télközépen Pécsre indultak, hol is ezen nemes Város' érdemes lakosi, ez' általok ösmeretes Társaságot jó szívvel fogadták-el, melly ezen nagy lelkű hazafiak' körében a' telet vígán töltötte - ki.

Innét Szabadkára ment által, hol a' lelkes hazafiak, nemcsak, hogy szívesen látták a' Társaságot, hanem az eránta való szíves hajlandóságból hathatós közbenjárásokkal egy alkalmas Játzóhelyet is készítetttek vizsonti oda menetelére.

*) Midőn a' Társaság Pozsonyból, 's Gyórból vizs-
szatért az eddigi nemz. Játékszinen egy német
Társaság adá-elő mutatványjait.

Megfordúlt a' Társaság még több nagy városokban is, mint: Aradon, Temesvárott, 's a' t.

1827-ken Komlósy Ferencz úr lemondott Igazgatói hivataláról, 's egyedül Horváth József lett annak tulajdonosa, 's mind addig fen is tartotta, mig fáradsággal szerzett szép vagyunkáját azon Intézetnek — mellyből eredetét vette — Komáromban tökéletesen fel nem áldozta.

Itt Horváth József úr elmaradván Komlósy Ferencz, és Tóth István urak lettek a' Társaság tulajdonosi, 's ionét Somogy vármegyébe Kaposvárnak inditák a' Társaságot. De Tóth István csakhamar lemondván a' Társaságról, egyedül Komlósy Ferencz lett annak tulajdonosa.

Ki is több nagy Városokban elhordozván a' Társaságot, 's jövedelmét a' játszó Tagok' kifizetésére nem találván elegendőnek — félvén tisztii társa' Horváth József úr' sorsától — a' bizonyos fizetésről lemondá, 's így a' Társaságból egy közönséges Tár-

saság formálódott: mellynek vezértagjául Komlósy Ferencz úr ugyancsak megmaradt egész e' mostani időig. A' Társaságnak-túl a' Dunai — nevezetet, 's több vármegyék' pártfogását ki eszközölvén, annak vezérlését pedig dicséretesen és szorgalmasan folytatván, Társaságával Pozsonyba az ország gyűlésére folyó 1833-ik eszt. Bőjtelő havában megérkezett, 's a' német Társaság' Igazgatójával a' játszó Tagok' bizonyos fizetése eránt megegyezvén — adá-elő mutatóványjait.

Visszatérünk azon nemzeti színjátszó Társaság leírására, mellyet tek. tud. Kulcsár István úr az Anyanyelv iránt mutatott szeretete' ösztönözése által — minekutánna tek. ns Pest vármegye' ajánló levele mellett a' nemzeti színész Társaság ns Borsod Vármegyének adatott által, — szerkeztetett egybe.

1815 eszt. sz. Mihály havában az Altenburgi fő herczegasszony' Pesten való lételemnek tiszteletadására sok úri rendek egybe

seregelvén, hogy azt egy a' nemzeti Játék-szinen adandó mutatvány is ékesíttse: Udvarhelyi Miklós, és Láng Adám urak által szerkeztetett egy kis nemzeti színjátszó Társaság egybe, a' melly Karácson hava' középtájáig ezen alkalomnál fogva az úgy nevezett Rundellában adta-elő játékaikat. Ekkor ezen Társaság is búcsút mondván az anyavárosnak, sz. Kecskemét városába vándorolt által.

Ezen Társaságnál játszó Tag' Kilényi Dávidnak, az igazgatást átengedték. Mellyet időmultával olly szerencsésen vitt, hogy azon ns Megyékben, 's Városokban, hol csak megfordúlt, a' Társaságot úgy megkedveltette, hogy azok nem csak számos megjelenésekkel szerencséltették; nevezetesen: tettes ns Vas, és Zala Vármegyék különös pénzbeli summával is esztendőnként segíteni közmegegyezéssel meghatározták. Melly pénzbeli segedelmet azon nagy lelkű Hazafiaktól, mint-hogy most többnyire a' Túl a' Dunai Társaság azon környékben adja mutatványjait,

megszokott kapni. Szóval Kilényi Dávid úr az, ki a' Társaságnak néha tulajdonosa, néha vezértagja lévén, mind a' hazai mind a' külföldi Tudósítások szerint az ő nevérol nevezett nemzeti színjátszó Társaságot gyakorlta szép hírbe hozta. Ezen jeles férjfiú szorgalmatos fáradozásának tulajdoníthatja a' magyar Haza, hogy egy olly jó, 's jeles Társasággal bir, mellyet ő — se' költségét se' fáradságát nem kimélvén melletté, — Erdélyből Magyarországra kihozott.

Ezen említett nemz. színjátszó Társaság Erdély' Mágnásaitól, kiknek pártfogása alatt három esztendő't töltött, azon szándékkal bocsátatott ki Kolozsvárról Magyarorszá'g fővárosaiba, hogy azon balvélekedést czáfolja meg mi szerint a' Magyar nyelv alkalmatlan volna Daljátékok' (Operák) előadására.

Ezen czélből megjárta 1827-ben nemes Szeged, Arad, Szabadka, Baja, Pécs, sz. Fehérvár, és Pest városokat. Mindenütt közöndvességgel, 's megelelégedéssel fogadtatott;

mindenütt igaz Hazafiakra talált, kik tovább, 's több esztendőkre is pártfogást ígértek. De ezen Társaság, Erdélyországnak könyv', és muzsika tárával utazván, az ajánlott pártfogást el nem fogadhatta, nem tudván, melly órában kapja a' parancsolatot Kolozsvárra leendő visszamegetelére; mert a' mlgos Játékszini Igazgatás csak eddig engedé Magyarországnban való mulatását, mig további rendelése vissza kívánandja.

A' fentebb említett esztendőnek utolsó három hónapját Pesten töltötte ezen jeles Társaság, 's hetenként kétszer adott Játékot, és a' ns Város' Játékszinén gyönyörködtetvén számos nézőit, annyira megkedveltette magát, hogy midőn Karácson hava' 19-ik napjára (a' Játékszin' hetenként való két játékbeli 250 forint sajnos fizetése végett) utolsó mutatványjának előadását meghatározta, 's hathatós búcsúvétellel kívánt a' kegyes, és nagy lelkű Közönségnek háladatos köszönet tenni: — a' tágas épületben nagy számmal egybe gyűlt Hazafiak egy szívvel, 's lé-

lelkek óhajtották ezen jeles Társaságnak itt mulatását; 's más nap okát kérdezőknek, — okúl a' fent kitett taksának, 's terhes költségek nemgyőzhetését adta. Mellynek következtében a' nagy lelkű közönség még nyolcz Játék előadására a' költségnek minden terheit magára vállalván csak hamar 1400 Rforintot öszveszedvén az említett taksát haszonbérle Grim urnak előre lefizette, 's ezen Játékok előadása után kénytelenítetett a' jeles Társaság Pestről Bőjtelő hava' 8-dikán 1828 már sem engedelmé se' módja tovább nem lévén művészi igyekezete folytatására, szivszakadva elválni, 's intézetét más kedvezőbb sors, és pártfogás alá bocsátani. —

Látván a' Társaság, hogy azon szándéknak, mellyel Erdélyből kiküldetett, megfelelt ugyan, de alapítást nem reménylhettek', 's Erdélyből se' jött parancsolat visszamenetelőkre; magok között néhány Tagok egymást kötelezvén a' Társaságot felbomlani nem engedték, 's nagyobb részének

fizetéséről néhányan jót állván, útjokat Miskolcz felé vették. Hová megérkezvén, őket igaz magyar hazafiúsággal fogadták, 's az itt épült nemzeti első játékszínt, melly megérkezésük előtt nyolczad nappal tökéletesen megkészült, a' tek. ns Megye, minden fizetés nélkül által engedte.

Tekintetes Borsod Vármegye ezen jeles Társaságnak 3300 forintot ígért segítségül a' téli hónapokra; ns Kassa városa pedig hat esztendőre akarta általadni Játékszínét minden haszonbér fizetés nélkül. De a' Társaság nem kívánt hálátlan lenni Erdélyhez; Kolosvárról minden nap várta a' parancsot vissza menételére. De minthogy az több levélbeli tudósításokra sem érkezett, a' Társaság Nagy-Váradnak vette útját, gondolván, hogy Kolosvárhoz legközelebb lévén, valamely bizonyos hírt is fogna hallani. Meg is hallotta néhány nap múlva, hogy a' Mágusok részvények (Actiak) szerint a' Játékszínt tovább nem tartják; sőt hogy azt valaki már haszonbérbe ki is vette.

Ekkor sajnálta a' Társaság: hogy a' szép ígéretek 's ajánlásokat elmellőzte, 's mindezek mellett pedig a' maga könyv, 's musikatárát Erdély visszakívánta.

Szerencséje volt ezen Társaságnak, hogy egyik tagjának minden dal, 's több játékok, és a' musikai tár le volt másolva, kitől a' többi Tagok is későbbre azután megszerzették. E' szerint a' Társaság senkihez se' lévén kötelezve, egy nagy lelkű nemes Hazafinak, mlgs Báró Berzeviczy Vincze Urnak pártfogása, 's az érdeemes Közönség szíves elfogadása mellett nemes Kassa városában találta menedékhelyét. Meg is mutatta a' tisztelt Báró úr nemzetiségét, midőn ezen jeles nemzeti játszó Társaságot pártfogása alá vette, mingyárt azzal: hogy az eddig ott mulatozó rémet Társaságot — országunk ezen egyik jeles Városának érd. Előljáróival egyet értve, illendően utnak bocsátottak, 's helyébe a' nemzeti dal, és színész Társaságot — mint örököszt — beigtatták.

De — ámbát a' Társaság szorgalmas

igyekezete által látszott az érd. Közönség kedvező figyelmét megnyerni, mégis új elrendeltetése, 's költséges kiadásai miatt a' fent tisztelt igaz érzésű ritka Hazafinak esztendő lefolyta alatt szinte 7000 forintba került, azért is a' 'Társaság' további fentartását, 's pártfogását' ns Abaúj vármegyének ajánlotta.

E' most említett tek. ns Megyének T. Rendjei látván, melly terhes, és bajos légyen egyes Személynek illy nagy Intézet' fentartása: minden igyekezettel, 's öszvetett vállakkal munkába vették a' nemzeti színész Társaságnak Kassa városában lehető megmaradását; Biztosokat rendeltek, és azt három esztendőre meg állapították.

A' 'Játékszíni Biztosság' fő Elölülőjének Nagyságos Semsey Lajos tanácsos; Főigazgatónak pedig: nsgos Soós István urak választották.

Kiknek áldott kormányja, és szíves Pártfogása alatt, mint a' közhírt terjesztő Jelentések gyakran bizonyítják, fénylő díszszel

tündöklék az úgy nevezett Kassai énekes
nemzeti színjátszó Társaság. —

Áldás az illy igaz nemes lelkű Hazafi-
akra; érdemkoszorú, 's ezer köszönet számok-
ra a' háladatós Hon nevében!! —

Nemzeti játékszín' eredete sz. kir.
Buda Fővárosa színházában 1833.

A' Tekintetes Abauj vármegyei magyar szí-
nész Igazgatóság. Kolosvárra küldvén május
elején 1833 ban October elejéig a' Kassai
énekes Társaságot, külön a' színjáték több
tagjai elváltak Kassától, hálával azonban ke-
blükben ottani nemes pártfogóik iránt Játsozot-
tak ezek vezér - tagjaik kormánya alatt Ros-
nyón, 's majd Pünkösd körül Váczon. Bejönnek
a' vezértagok Pestre, meg-értik Buda Fővá-
rosa játékszinének üresen állását; az azt ki-
bérteni kívánóknak összejövetelre September

2-dika van kitűzve; meg: hogy ha iamét német színjászó társaság, vállalkoznék is, az játékaikat csak 1834-ben Husvétkor kezdhetendéné. A' Kassától, igazgatóságuk helybe hagyásával megvált tagok, kéri az említett ideig a' játékszint; a' nemes város néhány hazafiui indulatu tagjai megigérik. De gondolat ébrede majd arra is, hogy September 2-kán e' magyar színjászó Társaság is megjelenjen, mint kifogadni akaró, mert fen vala emlékezetben Buda Fővárosa Követeinek az Ország gyűlésen 182⁵/₇ ben tett azon ajánlata, hogy a' magyarnak is által engedtetik haszonbérben első joggal a' Város' játékszine, mit ugyan így, akkor, ns Pest Városa Követei hasonlókép' ígértek. A' lépés nagyságához mindazáltal csekély erőjűnek vallá magát a' Társaság, 's látta, hogy e' Fővárosban illendőleg kiállhatásához egyedül Fekintetes ns Pest Vármegye kegyes pártfogása adhat erőt, nyomosságot; melynek nagy érdemű Tisztviselői, 's más tagjai már előre éreztették a' Társasággal

serkentő kegyességüket, ahhoz bátorzkodott tehát 4 vezértag az egész Társaság nevében e' következő esedezést nyújtani:

Tekintetes Karok, és Rendek!

Félszázada mióta ne Pest Városában magyar színjáték kezdődött, 's a' nemzet máig se tekintheti sem Pesten sem Budán, Országának e' két Fővárosában állandó saját játékszínét! Elejénte hosszabb, majd később, haladás helyett, mindig rövidebb ideig tartogathatta fenn magát egy egy színész Társaság Pesten, vagy Budán, 's ha buzgottak is a' nemzeti nyelvért áldozatok, mindenik Társaságnak csak apróbb magyar városokról városokra bujdosóvá kellett válni, részszerint talán készületlenség miatt, részszerint azért, mivel e' két Város játékszíne mind eddig más kibérlő birtokában volt, 's a' magyar, ettől nyert engedelemért, jövedelme felét,

vagy harmadát annak vala kénytelen, szolgaként adóul fizetni. Lehetetlen lett így e' mezején a' szépművészeti miveltségnek a' nemzeti kifejlődés, a' színészi jobb talentumot sem bizonyos élelem, sem becsbe juthatás nem ösztönzé, míg több nemes vármegyék előre látó atyjai meg nem indulának fenmaradandó életre hozni az oszladozott magyar játékszint sorvadozásából. —

A' mostani idő végre az Ország főbb városaiban is jobban látszik kedvezni e' tárgynak. A' nemzetnek, közelebbi ország gyűléseken közösen kimondott kívánságát nyelvéért, törvénnyel erősítette meg 1830-ban szeretve tisztelt Királyunk ő Felsége, 's azóta e' magyar földnek eddig nem magyar nyelvű lakosai is nagyobb tekintettel vannak, a' hivatalokban is már szükségessé tettett nyelvre, 's így a' honni játékszint is szivesebb ápolás kezd védeni.

Példáját tapasztaltuk mi ennek Tekintetes Karok, és Rendek sz. kir. Buda ns Fővárosában, mely azon általunk hálával em-

litendő válasszát adta e' folyó év Juliusának 11-ikén alázatos folyamodásunkra hogy attól fogva a' következő 1834-béli Husvétig ingyen vehetjük hasznát játékszinének, 's egyszersmind könyv, és ruhafárának Tapasztaljuk továbbá itt létünk óta a' nemzetisedés bővebb ki terjedését az által: hogy társaságunk mind eddig igen jól meg van elégedve jövedelmével, ámbár nem mindenben tehetünk e' nemes közönségnek úgy eleget, mint magunk is kívánnánk, ha pedig tökéletesebb Egész lehet egybe szerkeztetnünk, akkor azt reméljük, talán ezutánra nagy segedelem áldozatok nélkül is folyamatban maradhat játékszinünk; mint a' hogy valahára annak lenni kellene.

Épen az illy tartós meggyökerezhetés végett bátorkodunk alázatos mély tisztelettel ns Pest vármegye Tek. Karainak, és Rendeinek elibe járulni, méltóztatnának a' kezünkben lévő nemzeti ügyet, 's az által minket bölcs elrendeléseik szerint hathatós ártfogásuk alá venni. — Erős elha'ározást

fog bennünk annak megnyerése ébresztetni ar-
ra: hogy az országban több helyen lévő szi-
nész társaságoktól; a' jobb tagokat magunk-
hoz gyűjtsük, 's így a' magyar nemzeti já-
tékszinhez is több bizodalom gerjedhetvén,
a' megszakadozott erők végre itten állandó
magyar játékszint tartsanak fen.

Társaságunknak mind jobb tagokból áll-
hatásához sz. kir. Buda ns fővárosának elő-
leges kedvezésekor is mindjárt meghívtunk
ugyan már eddig néhányat, de tagadhatla-
nul biztosabban fognak azok hozzánk állani,
midőn a' Tek. ns Vármegyének kegyes ol-
talma alá vetetésünkről a' hir beszélni fog;
— mi pedig annak paizsa alatt sz. kir.
Buda ns fővárosától a' játékszint is három
esztendőre bátrabban vennők ki most Se-
ptember 2 kán, melly. napra a' ns Város Con-
cursust hirdetett. még régibben — azt is
tudjuk pedig bizonyosan, hogy mihelyt a'
Tek. ns Vármegye bennünket pártfogására
meltatna, 's annal fogva azon esetre midőn
jövedelmünk kivált tél idején csökkenhetne,

megállhatásunk felől rendelkezéseket tenni, sz. kir. ns Buda Fővárosa játékszínét akármely magokat talán jelentett, vagy addig még jelenthető más német társaságok mellett is azonnal nekünk adni hajlandó lészen, mert akkor azon kívánságát, hogy Játékszínének könyv, és ruhatára olyan állapotban maradjon 3 esztendő múlva is, a' millyenbe majd a' kötelezésékor általvennők, elég kezesség biztosítaná.

A' város játékszine így kivehetésének idejét, hogy abban ezután a' magyar legyen első, Tekintetes Karok, és Rendek azért forgunk mi mostan el nem mulatni, mivel azt ha ismét más nyerné, akkor a' kedvező alkalom elékerülése újra bizonytalan időre halad, 's a' két testvér Főváros ki tudja mikor láthatna megint állandó magyar játékszínt; ha pedig mi most Budán meg állapodhatunk, ebből a' környülállások Sz. Kir. Pest Városában is fel váltva játszhatót alkothatnak.

Ujítva esedezünk ennél fogva a' Tek.

Karok, es Rendek előtt, kik eddig is nem csak Pesten, hanem az egész megyében, sőt az egész Országra kiható leg czélra vezetőbb intézeteket tették, a' nemzetisedés terjesztése végett, hogy minket is ugyanazon leg díszesebb ügy tekintetéből ha körünkben lévő vitelére bennünket mindég jobban igyekezni kívánókat nagy becsü oltalmukra érdemeseknek itélnének pártfogásukba nagy lelkiüleg venni méltóztatnának.

Ajánlani így batorkodván magunkat, a' Tekintetes Karok, és Rendeknek előttünk örök becsü kegyességeibe vagyunk holtig hálaadó mély tisztelettel. — Tekintetes Karoknak, és Rendeknek - Budán august. 25-én 1833-ikban legalázatosabb szolgái — Pály Elek, Bartha János, Megyeri Károly, Telepi György, az egész Társaság' nevében.

Fel olvastatván ezen esedezés tekintetes nemes Pest Vármegyének augustus 28-kán 1833-ik esztendőben tartott köz-gyűlésében, e' tisztelt megye másod Alispánjának Tekin-

tetes nemzeti Bernátfalvi Földváry Gábor Urnak hazafiui lelkes beszédét, ezen ügynek a' Tek. Karok és Rendek, által meleg pártfogása követte. — Kiadatott az esedező levél a' fenálló játékszíni vármegyei küldöttségnek, 's mit javasoltak annak tagjai, mit határozott a' Tek. ns Vármegye, az ismét ezen ide csatolt tanú iratból tetszik ki, mely ujság' levelekben is megjelent.

**Tekintetes Nemes Pest Vármegyének
1833-ik esztendei augustus 30-kán
Pesten tartatott Köz - Gyűlésében :**

4042. Felolvastatott a' magyar színészi Kiküldöttségnek a' f. esztendei 3951-dik szám alatt költ abbeli végzés következtében beadott tudósítása; mellynél fogva oda volt utasítva, hogy jelenleg Buda fővárosában mutatványait előadó társaságnak állandó megtartása iránt javalatot tegyen: elő adja ebben a'

Deputatio, hogy sz. királyi Buda, és Pest városa Küldöttjeivel értekezvén a' budai játékszinnek a' magyar színész-társaság részére egy esztendőre leendő kiadatását sz. kir. Buda városa nevében Küldöttjei megajánlották, légyen, holott az rendszerint csak három esztendőkre szokott kiadatni; — továbbá, hogy nem lehetvén ez alkalommal szó a' magyar játékszinnek örök megállapításáról, mivel az erre megkívántató segéd eszközök megszerzése a' f. eszt. Szent-Mihály havának 2-ik napjáig, midőn a' budai játékszin concursus által kiadatni fog, lehetetlen; holott eddig az ideig sz. kir. Buda városának biztosságot kell szerezni arról: hogy a' magyar színész társaság azon idő alatt, mellyre a' játékszin felveszi, mutatyányait folytatniis képes, és időnek előtte elnem oszlik, nem véli tanácsosnak akár azon pénzhez nyulni, melly a' vármegye felügyelése alatt egy Pesten megállapítandó magyar játékszin felállítására gyűlt öszve, akár külső törvényhatóságokat segedelemért felszólítani, hanem a' jelenvaló pénzbeli jö-

vedelem biztosítását, mellynek birtoki állapota a költségeket 55 ftal felérné, csupán a vármegye kegyes igyekezetétől, és a két fő város segédelmétől kellessék várni, azon időben, midőn a környülállások mostohasága pártfogás nélkül, ne talán az előadásoknak megszüntetéséts buzhatná maga után. Erre való nézve azt javasolja a Deputatio, hogy részszerint általános ajánlásokra, részszerint előfizetésekre aláírások nyittassanak meg, mellyeknek, mivel a budai színjáték árendás esztendeje a jövő 1834 esztendei Husvét innepétől kezdve egész az 1835. esztendei husvéti innepekig tart, a concursus pedig a f. esztendei september hónapjának 2-ik napján léssen, hogy a magyar színész-társaság a téli hónapokra jövedelmeiben meg ne csökkenjen, nem csak az 183 $\frac{4}{5}$ arendális esztendőre, hanem a f. esztendei Septembertől számítva Húsvétig is, így tehát másfél esztendőre kellene történniek, ugy azonban, hogy fertály esztendőnkint mindenkor az egésznek $\frac{1}{6}$ -od része fizet-

tetnék előre. Ugy véli továbbá a' Deputatio, hogy valamint ő császári királyi Fő Herczegsége az ország Nádora ez alkalommal - is kegyelmesen megbizonyította a' magyar nyelv iránti hathatós pártfogását, midőn Felséges Häzanépe, és Udvara számára, három szinerkelyt állandóan felfogadni méltóztatott, a' vgye - is a' Statusok pénztárából egy szinerkélynek fizetését elrendelje olly módon, hogy az szám szerint megnem neveztetvén a' színész - társaságnak nyereségére legyen. — Végre azt javasolja, hogy mind a' megyében találtató nagyobb Közönségek, járásbeli Fő - Szolga - Biró urak, mind pedig szabad királyi Buda és Pest városainak Tanácsai különös levél által felszólíttatnának, hogy az előbbieik, valamint eddigis több ízben segítették a' magyar játékszínt, tőle ez alkalommal is ségedelmöket ne vonják meg, ugy a' fő városok Tanácsai által a' kebelökben megnyitandó előfizetések öszveszedésében munkás segítséget nyujtsanak. A' megyebeli egyes hazafiaktól be-

szedendő elő - fizetéseknek , és aláírásoknak öszvegyűjtésére járásbeli Fő és Al-Szolga - Biró urak , ugy szinte a' Pesten és Budán lakó nemes uri Rendeknek fel-szóllítására Zlinszky János Fő - Szolga - Biró urnak felügyelése alatt némelly individuumok meghivatnának. — Végre hogy a' theatrális cassának , melly az előadásokból naponkint beveendő , és az előfizetések által begyűjtendő pénzekből fog állani , ellenőrzésére sz. királyi Buda városának Kapitánya Vahlheim János ur , a' ki ezen felvigyázást el - is fogadta , bizatván - meg , a' bemutatandó számadások a' kiküldöttség által megvizsgáltatva fertály esztendőnkint a' vgyének a' pénztár állapotjáról tudositások tétessenek ; valamint végre a' daraboknak elő - adása , és megválasztása tárgyában Fáy András , és Döbrentey Gábor Tábla - Biró urak kérettetnének meg arra ; hogy a' színész - társaságot tanácsaik által elősegítsék.

VÉGZÉS. Különös megelekedéssel értették az egybe gyűlt Karok és Rendek szabad

királyi Buda városának abbeli ajánlását, hogy nem csak a' magyar színész társáságnak a' concursus alkalmával a' német társaságok felett elsőbbséget adni: hanem még a' megszabott rendnek, melly szerint a' játékszin csak 3 esztendőre szokott árendába borsájtatni, a' magyar színész-társaság iránt való különös tekintetből megváltoztatását-is annak utján kieszközölni, és annak idejét egy esztendőre alá szállítani kész legyen, valamint szinte sz. királyi Buda várososa Kapitányának Vahlheim János urnak a' pénztár ellen-őrsége felvállalásában, 'a' nemzeti játékszin iránt bizonyított lelkes igyekezete újabb kezességet nyujt, hogy a' társaságnak célba vett megállapítására teendő áldozatok nem lesznek óhajtott siker nélkül.

— Egyéb iránt a' Deputaciónak javalatai helyeseknek találtatván átalján fogva elfogadtattak; csak az adatott még ezekhez, hogy a' pénznek a' cassánál leendő begyűjtésére, és a' cassa számadásainak szerkeztésére is Vahlheim János Kapitány ur mellé

egy individuumot Buda városának polgárai közül szükséges legyen reá birni, ki a' megnevezett kapitány urral egy értelemben munkálódván, ekképpen a' pénztár bátorságosításáról teljes biztosság lenne remélhető; mellynél fogva meghagyatik ezen tudósításnak vissza adatása mellett a' tudósító Deputatióknak, hogy az illy individuum iránt sz. kir. Buda városa Kapitányával értekezék, és a' bemutatandó számadásokat megvizsgálván a' pénztár, a' jövedelmek állapotjáról minden fertály esztendőben a' rendszerint tartatni szokott Köz - Gyűlések alkalmával tudósítását mutassabe. — Mi az aláírások begyűjtését illeti: ezek iránt sz. kir. Buda, és Pest városának Tanácsai különös levél által és az iránt is, hogy ha lehetséges, a' magyar színész társaságnak a' vásárok alkalmával mutatványait Pesten elő adhatni minden a' mostani pesti színész igazgatásnak teendő fizetés nélkül megengedtessek, — megkerestetni; Szolga-Biró urak pedig a' jegyzőkönyvi kivonat kiadatása mellett oda uta-

sittatni rendeltettek, hogy a' megyében lévő nagyobb községek lakosait, és az uri Rendet felszöllítsák, a' kezökhez szolgáltatandó előfizetési jegyzék szerint az aláírásokból, ugy szinte az általános adakozásokból bejövendő pénzt Földvály Gábor 2-dik Alispány úrnak hivatalos leveleik, és tudosításaik mellett annak idejében által küldjék, és bemutasák, Zlinszky János Fő-Szolga-Biró ur meghatalmaztatván, hogy ezen munkálódásában, a' kiket alkalmatosoknak vél, azoknak segédelmével élhessen. — Továbbá Fáy András, és Döbrentey Gábor Tábla-Biró urak ez alkalommal élő szóval is kinyilatkoztatván: hogy a' magyar színész társaságot aesthetikai tekintetben tanácsaik által elősegélleni készek legyenek, ezennel arrais meghatalmaztatnak: hogy az alkalmatlan tagok helyett, újakat felvevén, amazokat elbocsáthassák. — Végre a' Státusok pénztárából a' magyar színész társaságnak felsegéllésére egy szinerkelynek (Logónak) második fél esztendei előfizetése 900 V. Czedula forintokban exas-

signáltatván Beretzky Lajos Perceptor ur a' jegyzőkönyv kivonatja által rendeltetett utasítottatni, hogy ezen summát fertály esztendei rátákban a' f. eszt. October hónap első napjától előre számítván, szinte Földváry Gábor 2-ik Alispány urnak kezéhez fizesse. —

Ez alkalommal, midőn az egybe gyűlt Rendeik azon szép reméhytől lelkesítve, hogy a' színész társaságnak pártolása, és megállapítása által nem mulandó tüneményt űznek, hanem annak örökítése felé vezető legyen ezen első lépés, az ezen célra vezethető módok felett tanácskoztak volna, gróf Beleznay János ur az alkalmat, mellyben hazafiú érzését bebizonyithassa, felfogván, azonnal egy szinerkelynek előfizetését a' f. esztend. 1-ső Octobertől számítva az 1835-ik eszt. husvéti innepekig hónaponként 50 frtal V. Czedul. fertály esztendei rátákban megajánlotta; melly hazafiú ajánlás, valamint a megyebeli tisztikarnak is hasonló egy szinerkely előleges fizetésre tett ajánlása szive

örömmel fogadtatván, mint legelső ajánlatok a' jegyzőkönyvbe emlékezetnek okáért beiktatni rendeltettek, és az is elhatároztatott: hogy az adakozóknak neveik, az adakozásokkal együtt, újság levelekben kinyomtasanak.

Kiadta

SZENTKIRÁLYI MÓRITZ,
t. Főjegyző.

Ezen hatalmas pártfogás erejével kivették ön nevükre a' társaság vezértagjai ns Buda városától a' játékszánt september 2-kán october 1-ső napjától fogva 1833 másfél-évre u. m. az 1835-béli Husvétig ns Buda Városa több fő, és alsóbb tisztviselőinek polgárainak ezen dicsőn felfogott nemzeti ügy ápolása, 's oltalma által, kiknek neveit a' társaság történetének majd későbbi előadásában fogja hálával kijegyezni.

A' Tekintetes Pest vármegyei két igazgató T. T. Fáy András, és Döbrentei Gábor Urak pedig october 1-ső napján fogtak a'

Társaság igazgatásához; tartanak minden hónapban kétszer ülést a' vezértagok jelenlétében, 's akkor a' szükségesek elrendelése mellett, a' következő hónapban adandó színjátékokat jegyzik ki. Botsátottak el eddig több gyengébb tagot, meg hittak ide már gyakorlott, 's tökéletesebb színészeket, kiknek részint ideis jöttével részint még későbbre hozzánk érkezendőségével oly társaságot kívánnak össze állítani, mely akármely szerepnek illőleg meg felelő tagok által a' folyvást kedvező közönség figyelmét inkább, és inkább meg érdemelje. —

Eredeti leírása Magyarországon, tek.
ns Borsod vármegyében, Miskolcz
városában épült első nemzeti

Játékszinnek.

Mint felyebb is említve volt, ezen Játék-
szinnek alapja 1819-ben Szent György' ha-
vában öröm, 's éljen kiáltások között a' ns
Vármegye' akkori Fő Ispánjának Klobusitzky
Jósef ő excajának, 's több nemes megyebeli
úri rendek jelenlétében tétetett-le.

Ennek építésbeli költségeire több nemes
Vármegyék, 's fő rendű méltóságok ajánló
levél által megkérettettek.

A' nemes vármegyék közül elfogadták
az ajánló, 's kérő levelet: Heves, Abauj,

Zemplén, Gömör, és Sáros; Tornából, 's Biharból is jött segítség. A' fő rendű úri Meltóságok közül szembetűnő segedelemmel voltak:

Klobusitzky József ő Excellentiája.

Klobusitzky Ignácz ő excája.

Tek. Szűts István úr, a' fő mlgú udvari Kamara Ágense, 's több jó érzésű nemes Hazafiak.

Dicséretet érdemel tek. ns Sáros vármegye lelkes hazaleányjainak a' színletekhez megkívántató 1000 rőf vászonbeli adományja, 's a' nemes ifjúságnak két ízben előadott Játékai' jövedelme. Tek. Almásy János', — Józsa Gábor', — Ragályi István urak', — 's a' nádor ispányi 12-ki számú magy. lovas ezred adományjai.

Ezen ajánló, 's kérő levelek által öszveszedett summából olly hathatós szorgalommal, 's igyekezettel munkáltatott a' tek. ns vármegye által a' Játékszin' építése: hogy az Intézeti épület 1823-ban fedél alá vétett, 's külsőképen egészen készen állott.

' Ekkor az ajánlott, 's beszedett summa' elfogyta miatt az épület' belső kicsinosítása a' nemes Megye' gondoskodása mellett továbbra halasztatott, és a' már fedél alatt lévő épületben egy időre játékszini padlat emeltetett-fel. Csak agyan

1823-ban Éder György a' Sz. Fehérvár-megye' társaságnál volt aligazgató, ekkor már maga lévén Debreczenben egy nemzeti játszó társaság tulajdonosa, a' tek. Játékszini Biztos urakkal bizonyos egyezések mellett oly alkura lépett: hogy a' játékszinnek belső kicsinosítását, 's jó rendbehozását tökéletesen végre hajtja. De fellengős kinézései fűtbe mentek, 's mint egyes ember, ki csak éppen a' játéki jövedelmek' hasznából kívánta ezen költséges terhes munkát tökéletességre vinni, a' játékok' csekély jövedelme miatt ígeretét nem teljesíthette.

E' szerént a' Játékszin' belső kicsinosítása egész 1826-ki esztendő' végéig, midőn a' nemzeti színjátszó társaságnak egyhatalmas pártfogója, mélt. Vajai gróf Vay Ábra-

hám cs. kir. Kamarás 's tek. ns. Borsod Vármegyének akkori rendes Alispánja munkába vette, és hogy a' játékszin' belső ki esinosítása, páholyok' (Logék) felállítása megtörténhessen, ezen ösmeretes nagy lelkű fő Úr a' maga részéről szép sumama pénzt ajánlott, és a' ns Megye' tisztviselő, 's táblabíró uraitól annyi segedelmet ki eszközlött, hogy a' Játékszinnek belső kicfinosítása 1828 esztendő Bőjtelő hava' 8-ik napján — a' jó Hazafiaknak anyanyelvök mellett tett szertük' bėbizonyítása — a' magyar nemzeti játékszin hazánk' érdemes városában Miskolczon egészen készen állott, 's ugyan azon esztendei Bőjtelő hava' 17-ik napján az akkor Erdély országi nevezet alatt megérkezett híres énekes nemzeti sziojátzó társaság amax ösmeretes „Sevillai Borbély“ daljáték előadásával, az új nemzeti játékszinben a' nagy lelkű Hazafiaknak öröméré: hogy terhes fáradozások sikertelen nem vala — valamint több dicséretes előadásival is bebizonyította. —

**A' Füredi nemzeti Játékszin' épülete,
's eredete; a' Társaság alapítása, 's fo-
lyamatja.**

A' Füredi savanyú víznél lévő alkalmas játéknézőhely az ott több ízben megjelent nemzeti Szinjátszók' számára, sok nemes vármegyéből, — 's az ott évenként egészség' további fentartása, 's mulatság végett öszvesereglett uri rendek', — 's a' győri megyés Püspök mlgos Juranjts Antal úr' nemes hazafiúi kegyes ajánlásai által nyert segédsummából T. T. Kisfaludi Kisfaludy Sándor úr hathatós közbenjárása mellett alkalmasan elkészült 1831-ik esztendőben, 's sz. Jakab hava' 2-ikán az oda érkezett Túl a' Dunai nemzeti szinjátszó Társaság által örömezéssel kinyittatott. A' Túl a' Dunai szinjátszó Társaság pedig, melly tek. ns sz. Fehér vármegye által nemzeti szent ösztönből állittatott Tagokból szerkeződött, 1828-ik

esztendőben tek. ns Vasvármegyében mind-
 szent hava' 1-ső napján tartott közgyűlés'
 végzéséből vette eredetét. Ugyan is ekkor a'
 tettes Karok, és Rendek által az végezte-
 tett: hogy több nemes Vármegyék szállí-
 tassanak fel az ezen nevezet alatt lévő já-
 tékszíni köz-intézet' gyámolítására. Mellynek
 következésében hogy az ohajtás sikeresül-
 jön: tek. ns Vas vármegye 1831-ik eszten-
 dei Pünkösöd' hava' 25-kén Kis Czelbe ne-
 mes Sopron, Győr, Zala, 's Veszprém vár-
 megyéket, meg hívta, hol is a' nemzeti já-
 tékszín ügyében jeles határozás tétetett. —
 Így a' fent nevezett társaság az említett ne-
 mes Megyék' oltalma alatt, lévén tek. ns
 Kisfaludy Sándor úr' fő igazgatása, 's ügye-
 lete alatt van.

ERDÉLY ORSZÁGBAN
A' NEMZETI
SZINJÁTSZÓ TÁRSASÁG'
EREDETE,
TÖRTÉNT ESETEI,
's A'
JÁTEKSZIN FELÉPÜLÉSE.

Erdélyben a' Felsőség' engedelmeből a' magyar nemzeti színjatszó Társaság eredetét vette 1792-ik esztendőben dicséretet érdemlő jeles Ifjaktól, nevezet szerént: Fejér János, Fejér István, Fejér Sándor, és testvérjök Fejér' Rozália által. —

Ezek egyet értőleg a' felséges királyi Fő Igazgató Itélő Tanács elébe esedező levelet adván be, azt kérték: hogy valamint Magyar-országban úgy Erdélyben is engedtetnék még általok egy magyar nemzeti színjatszó Társaság' szerkeztetése.

Mellyet is a' fels. kir. Fő-Igazgató Itélő Tanács kegyelmesen megengedni méltóztatott.

Megnyervén a' szabadságot, mingyárt az elfelejthetetlen gróf Bánffy György ő excája ezen nemzeti nyelvük mellett buzgólkodó jeles ifjak' igyekezetét 300 Rforinttal segítette; kit a' nagy lelkű hazafiak közül sokan követtek.

Igy az egyetértő festvérek lelkesítetvének kettős szorgalommal törekedtek a' Játékszínhez megkivántató színdetek', öltözetek', és játékdarabok' megszerzésén.

Ezek meg lévén, jeles, nemes tanult ifjakat hívtak, 's vettek fel társúl magok mellé. Melly abból megtetszik: hogy Eayedre menvén szándékjokat a' T. T. Professor urakkal közlötték, kik is ezen irányra vezető ezélt a' nemzeti nyelv' művelésére, némmelly tanítványjaiknak, kiket ezen most felállítandó intézetbe legalkalmasabbnak tapasztaltak, ajánlották. Találkoztak is mingyárt hárman: u. m. Váradi Kontz József; Gyulai Sáska János, 's Gidófálvi Jancsó Pál. Ezekhez érkeztek Kocsi Patkó János; Óri Fülöp István; Hunyady Sámuel; Verestói Mihály; Kotsi Patkó József, mind tanult jeles ifjak; valamint: Keszegh Terézia, később Gazda Józsefné; Janó Zsuzsánna, 's Amália; Járdos Anna Maria, később Láng Ádám Jánosné; Bajkó Terézia, - idővel Kontz Jóné; hajadon leányok. Ezekből állott a'

Fejérek' igazgatása alatt az Erdélyi első magyar nemzeti színjátszó Társaság.

Jeles számú Tagokból lévén alkotva, 's a' legszükségesebb nélkül se' szűkölködvén elkezdék játékaikat Kolozsvárott 1792-esztendei szent András hava' 11-kén „Titkos ellenkezés“ czimű Játékdarabbal.

De csak esztendeig folytatta a' helyen játékaikat a' Társaság, ugyan is a' hely' szűk volta miatt esztendő multával 1793-ban a' játékszín Orvos Pataky Sámuel úr házába tétetett által, mellyet színjátszó Kocsi P. Jánosnak érdemes atyja — a' nemes városnak álorczás bálja is ott tartatván — fiának rábeszéléséből haszonbérbe vett-fel.

Ez így lévén, a' játszó tagok miért? miért nem? meg unván a' Fejérek' igazgatását, Kocsi P. Jánost választották a' Köztársaság vezérlőjének. Kinek kormányja alatt jól, és szerencsésen folytak a' Társaság' dolgai. Ugyan is

Elkezdvén erdélyi nagy fejedelemségi Kormányozó gróf Bánffy György úr, 's hit-

vese : Pálm Jozéfa asszony ó excájok sok ajándékokkal szerencsétetni a' Társaságot; látván egy más nemzetből származott felséges asszonynak megmagyarosodott nagy lelkét, példájokat több számos nagy lelkű Urak 's asszonyságok követni kezdték. Nevezetesen :

Ezredes gróf Gyulay Ferenczné, gróf Haller Karolina; Kemény Sámuelné, gróf Bethlen Katalin; Kir. Tan. gr. Mikes Jánosné, gr. Mikes Zsuzsánna; gróf Teleky Ferencz úr özvegye, Krausz Mária; Kir. Tan. Gaál János úr hitvese, Dózsa Mária — Asszonyságok.

A' mlgos úri Rendek közül a' fent nevezetteken kívül: nsgos gróf Bethlen Gergely; báró Jósika Antal, ó excája; nsgos gróf Bethlen Imre; nsga gróf Teleky József — báró Vesselényi Miklós úr' halála után a' Társaság Moecenássa; Igazgató Fő Tanács Birája Cserey Miklós ó nsga; mélt. Itélő Mester Pávay Elek úr; mélt. Sala Sámuel úr; mélt. Horváth Dániel 's több uraságok.

Uly kegyes Pártfogókra találván a' nemzeti színjátzó Társaság, ügyesen folytatta

Játékait egész 1795-ki esztendőben történt országgyűléséig, melly alatt előadott kintatványjai által annyira megkedvelte magát a' T. T. Rendek előtt, hogy Bójt másdélháza! 28-án annak nem csak pártfogását, s a' kormányját; hanem egyillendően, a' jól elkészült Játékszíntnek az ország által leendő felállítását is munkába vették.

Mellynek lehető végbevitelére a' fent tisztelt Fekete Ferencz árrabizatos, ki az 33 adakozó hazafiak névlajstromát feltételeivel együtt banda. Mellynek értelme a' volt: hogy addokozás útján a' játékszín felépítésére, az öközethalt, s szerzeményű költségekre 30,000 forint gyűjtéséig, a' legy biztosság rendelkezésén a' Társasági kormányozására, az építésre, s az all pénzli egybegyűjtésére.

Ezen feltételek? végte folytatása a' Jagyzókönyv: 364. ki lapján feljegyezve a' tek. nemest Rendek végzése szerénti Báró Vesselőnyi Miklós, ifjabb gróf! Bethlén Farkas, és Fekete Ferencz nakra bizatos, hogy az

a' királyi főigazgató Tanácsnak is ajánlas-
 sák. Mellyben ezen nagy lelkű Hazafiak egész
 szerénységgel végbe is vitték. A' felső kir. főigazgató Tanács mégá'
 részéről Tanácsos, azután Számvételi Elölülő,
 's végre a' Rendek' Elölülője gr. Teleky Lajos;
 a' Rendek részéről gróf Teleky Ferencz úrakat
 rendölte ezen biztosság' tagjaivá, kik a' ma-
 goki tanácskozásába, más jó értelmű öf' nem-
 zetiségöket szerető Hazafiakat is vettek fel.
 Báró Vesselényi Miklós úr nehézsé-
 géd biztosaival, 's meghatalmazottjaival; úgy
 gróf Bethlen Farkas úr Kanyó László (maga-
 mástával) meghatalmazottjaival vették a' Já-
 tékszin dolgait a' kezéjé. Nem is csatlakoztak meg az Ország'
 rendjei a' leírt hazafiaknak biztosokká lett
 választásában, mert azon kívül hogy ó nagy-
 sága gróf Teleky Ferencz, és mélt. Fekete
 Ferencz úrak szüntelen munkálódtak a' já-
 tékszin dolgaiban; a' társaságnak köntösök-
 kel, a' játékszin' helyének megvetelésé' pénz-
 zel is aldoztak több nemes lelkű Hazafiak-

kal. Nagys. gróf Teleky Lajos úr, mint Elöl-
 ülő hazafiúi kötelességét a' varakozáson kí-
 vül tellyesítette; mind pénzzel, mind kén-
 tőökkel segítette a' társaságot; jó példá-
 val ment, 's buzdított minden hazafiakat, 's
 ennek előmozdításában annyira buzgózkodott;
 hogy Kolozsvármegye akkori Főispánja nsgos
 báró Józika Antal, és nsgos gróf Teleky Fer-
 rencz urakkal semmi idegen nyelven előadott
 mutatóványon meg nem jelentek.

Igy lelkesítetván a' nagy lelkű Haza-
 fiak édes Anyanyelvök! szeretetétől, a' méltó
 Biztonság! pártfogása alatt semmi fogyatkozást
 nem szenvedett a' nemzeti színjátszó társa-
 ság, úgy hogy 1896-ban már szinte 30 szer-
 mélyre szaporodott a' Kolozsvári Társaság.

Ezt a' bölcsen előre látó báró Vesse-
 lényi Miklós úr gondolván, hogy Kolozsvár
 illy nagy számból álló társaságot illeendően
 ki nem tarthat, olly gondolatra jött, hogy
 a' játszó tagokat a' két magyar hazában
 ossza el. A' mit végbe is vitt, és Pünköszt har-
 va' elején Bányai Mihály vezérlése alatt

több Játékdarabok lemásolásával, a némely avált játékszimű öltözetekkel — partfogását, a hatalmas közben-járását ajánlva, a Társaság egy részét Magyarországba bocsátotta, és pedig igen bölcsen: mert 1807-ben eladódván Orvos Pataky Sámuel úr háza, a játékszimű ismét más helyre kellett szállítani. Mit volé mást tenni? Báró Vesselényi Miklós úr — 26 nagysága gróf Rhédey Mihályné házat lakásul két esztendőre kibérellette, s a Játékszimű helyet, minthogy alkalmatosabb nem találtatott, s az Alorczás bálok is ott tartattak, az előbbeni már volt Játéksziműszálaban felállította. De mint-hogy 1808-ban elkészült a német város táncteremje, hova az Alorczás bálok ismét tal tetettek, a fent itte két esztendőn feljül már kevesebb fizetésért a tisztelt társaság báró Vesselényi Miklós úrnak lakásul a házat még két esztendőre átengedte.

1809-ik esztendő mely gyászba börtötta a Társaságot, mivel ennek végén báró Vesselényi Miklós úr meghalalezott. Eppen

olly idő pontban midőn nagy lelkű rendszabásai mellett, mint többször is a' nemzeti Társaságot a' maga költségén, bizonyos meghatalmazott Szacsvey Sándor, és Sebes Ferencz urakkal Magyarország' több nevezetes városába u. m. N. Váradra, Debreczenbe, Tokaj, Miskolcz, Eger, 's más több helyekre a' Társaság' fentartására szükséges költségek' megszerzésére kiküldötte.

A' fent nevezett derék Hazafiak között meg kell ösmérni báró Vesselényi Miklós úr' nagy buzgóságát, kinek értéke nemzeti nyelv- szerete nélkül, az állandó nemzeti Játékszin' felépítése tökéletességre nagy bajjal ment volna. Egy szóval: a' nemzeti játszó Társaság a' most említett Hazafinak kimondhatatlan költségébe került; mert a' játékszin- nyuhák, színletek, többnyire az ő költségén készültek - el; házat is Kolozsvárott a' Társaság' adósságai' ki fizetésére ajánlotta, és így nem csuda, ha az erdélyi magy. nemz. szinjátszó Társaság báró Vesselényi Miklós' úr' Társaságának neveztetett.

Az alatt gróf Rhédey László úr, míg a' nemzeti játszó Társaság Magyarország' fent említett városaiban folytatta játékait, száláját egészen játékszini épületnek alkalmaztatta, és azt némelly uri Rendek, 's néhány Dámák' ösztönözéséből egy német színjátszó társasággal egyességre lépven, annak által adta.

Ezt meghallván Vandza Mihály, 'Sibónak vette útját, hogy báró Vesselényi Miklós úr' özvegyétől a' Kolozsváron lévő házában szinte készen álló Játékszínnek alkalmas épületet a' nemz. színjátszó társaság' számára ki eszközölje, melyet is a' báróné asszonytól 100 forint fizetés mellett által engedett.

Ezt megnyervén Vandza Mihály, Károly László úr' segítségével a' páholyok' (Logék) kicsinosítására ajánlott pénz segédelmet is hozzá véve, melyet az úri fő Rendek, kiki 50 forintjával lefizetett 1811-ben Pünkösöd' hava' 19-kén egy más alkalmatosságra szánt épületből nemzeti színjáték né-

zöhely készitődött el, 's a' magyarok ebben, — a' németek gróf Rhédey László úr játékszínében, melly sokkal szebb, 's alkalmasabb volt, játékaikat elkezdették. Vandza Mihály' szorgalma, és igyekezete által három esztendőig a' játszó Tagokat becsületesen fizette, nem csak azt; hanem a' német játszó Társaság' egyik vezértagjának név szerént Grösamannak, ki sehol pénzt nem kapott kölcsön, 's még más két német Játszónak felsegítésére 3 játékot adatott a' magyar Játékszínen.

1813-ban ismét a' mlgos Biztosság lett a' nemzeti játszó Társaság' Kormányozója.

1814-ben. Ez is megszűnt a' játékszíni épületnek líoskolává lett általváltoztatásával, midőn Vandza Mihály, 's több játszó tagok magyar országba mentek, 's az erdély országi tagok pedig Marosvásárhelynek vették útjokat, ott játszottak, és jól folyt dolgok.

Igy a' nemzeti társaság Kolozsvárról távozván, a' német társaság, melly 1810-ben létszerte meg magát, 1820-ikig a' téli hat

hónapban a' nemzeti társaság' nagy rövidségére, és kárára — minthogy Moecenássai elholtak, kedvtöltve folytatta játékait.

1819-ig fentartotta magát a' nemzeti játszó társaság, a' mint tarthatta; ekkor ismét Kolozsvárnak vette utját, 's sz. György' havában megérkezett Marosvásárhelyről, és bizonyos fizetés mellett gróf Rhédey László úr Játékszínében a' németekkel napot váltva adták elő mutatványjaikat. De semmi se' mehettek, a' Közönség meghasonlott, 's sz. Jakab' havában Kolozsvárt odahagyni kénytelenítették; de 1820. sz. András' havában a' Társaság ismét vissza ment, és

1821-ben a' fényes épületű pompás játékszínben, — midőn előbb Bőjt' máshava' 11-kén az erdélyországi Nagyok, 's főbb nemes nemzetségbeli honfiak, és hönii nyelvüket igazán szerető fő születésű hazalányok „Zrínyi Miklós” czimű magyar játékdarabbal, nagy pompával, fényes készülettel, — a' nagy Fejedelemség' fő igazgatója, 's a' fele. Fő igazgató Tanács' úri Tagjainak

jelenlétében a' Hangkar' éneklése*, és egy hazafiúi hathatós beszédnek P. Horváth Dániel úr által lett elmondásával a' magyar nemzetnek régen várt örömeire minden rendű nézőkkel dugva lévő szép, tágas épületű Játékszint örömkialtások között nyitották - ki; és ezen Játékhoz készült drága öltözeteket igaz hazai szeretetből az Intézetnek ajándékozták; Bójt máshava' 12-kén a' nemzeti színész Társaság Korvinus Mátyás cím alatt lévő Játékdarabban kezdette mutatványjait előadni

—•—

A' NEMZET' ÜNNEPE AZ ERDÉLYI MAGYAR JÁTEKSZÍN' KINYITÁSA KOR.

—

*Partot értünk, örüljetek
H' ellás z' hív Barátjai!
Eltűntek a' lány Sirenek
'S az Orkán' harágjai!
Néktek tömjént, myrrhát gyűjtünk
Bóldog napokat óhajtunk!

Eddig a' Sors' bás romjain
 Reszkettek Ideájink,
 Most Olymp' virulmányain
 Rengetnek szép álmaink.

Zengj hát szelid áldozatunk!

Örök nevet, 's hírt ohajtsunk!

Az idők roskadt fogának

Nem lesz' ezen hatalma,

Csak Nagy BÁNFY' szárnyainak

Terjedjen rá oltalma

Jöjjetek ó! jöjjetek már

A' tisztelet itt régen vár.

Öröm nap ez Erdély felett

Erre minden szív örült,

Nézzük a' Nap, Sas, Hóld megett

A' Magyar Ég felderült,

Jöjjetek hát, jöjjetek már

A' tisztelet itt régen vár.

Hól majd a' hív szeretetnek

Ró'sa nyakát ölelik,

Majd Virtusznak, 's Össeinknek

Örök nevés elzengik.

A' háladás sas' szárnyain

Lebegjen méjjünk' árnyain.

Kezet fogva leborulunk
 A' nagy Eg' 'sámolyánál,
 Öröm lángokra buzdulunk
 Csendes harmoniánál.
 A' háladás sas' szárnyain
 Lebegjen mejjünk' árnyain.

Tartsd meg I s t e n Királyunknak
 Csendes uralkodását,
 Tartsd meg dicső Országunknak
 A' békesség' Angyalát.
 Tartsd meg, tartsd meg Erdély felett
 A' csillagot, mely feltetszett.

Irta Kolo'svárott, 1821-ik Eustendé' Martius'
 11-ike estvéjére, a' midőn elénekeltetett,

Kamjatszegi

SZENTKIRÁLYI 'SIGMOND.

— o —
 E L Ő S Z Ó.

A' Játékszin volt eddig - is
 Gyakran kedves mulatságtok,
 Olyan, melybe több izekbe,
 Szivetek nem kevés részt vett.

De még eddig Honnyi nyelven
 Állandóul nem folytatott,
 Nem lévén tulajdon Háza,
 Melybe gyakoróltatthassék.
 És imé most, Magyar Művészek
*Melpomene**, Tudományja
 Játékait, mely diszes szép
 Épületbe határozta!
 Ennek már állandósága
 Édes reménnyel biztathat,
 Hogy a' mi eddig báltsóbe
 Rengett, olykor el is aludt;
 Itt', a' Nemzet Hajlékába
 Gyarapodik, nagyra terjed.
 Ezen Remény ösztön arra,
 Hogy mi legyünk oly' mérészek
 Ezen szép nagy Mesterségnek
 Ábrázolását kezdeni.
 Szokása az a' Magyaroknak:
 Hogy tulajdon Jakó Házát
 Barátival fel szentelje!
 Úgy vegyétek azért kérlek,
 Ez' Hazafi indulatunk,
 Mint e' Színek' oly' Innepét,
 Mellyen Hazánk' Szeretete,
 A' Nemzeti tiszta érzés,

Hogy dísz adjunk ezen Háznak,
 Előzőkbe ki állított
 Hol is lehetné e' fényesebb
 Mint e' Pompás Sokaságba?
 Melybe sok száz Hazafinak
 Szive repdes örömbibe
 Látrán, hogy már Nékie is
 Nemzeti Theatruma van.

Mi pedig ezen Innepen
 ZRINYI MIKLÓST adjuk elő
 Az okból: hogy megmutassuk
 Mint érez az igaz Magyar!
 Szent vólt Ennek ön' Hazája,
 Szent Királyjának Tetése,
 És ezen szent két szempontból
 Nemzetéhez szeretete
 Oly nagy, és határtalan vólt;
 Hogy, életét, Háza-népét
 Vitézeit, és vagyonát
 Hideg vérrel feláldozta,
 'csak hogy a' Magyarok' Egén
 Egy Csillaggal több ragyogjon!
 Ne véljétek azt gondoljuk:
 Halhatatlan meg nevezett
 Bajnokunk ily' nagy Tettét
 Vóltaképpen ábrázoljuk,

Sőt ha közelítettünk ahhoz ;
 Hogy J á t é k u n k édes érzést
 Gerjeszthesse Szívetekbe,
 Úgy is tudjuk, mi a' sorsa
 A' legkedvesebb *Actornak*.
 Tudjuk azt: hogy nem terjedhet
 Kellemeinek érzése
 Századokra, mint Apelles
 Ecsettyének Vonásai.
 Mint az híres Medicisnek
 Márványba hagyott Remekéi.
 Vagy a' Görög H o m é r u s n a k,
 Ma is tündöklő Dalai ;
 Hanem az hang' enyészttével,
 Mely fületek kecségteti,
 És a' szíve is úgy el hat,
 Hogy némelykor' méj érzésbe
 Olvad, és csak nem andalog,
 Bájoló szép mestersége'
 Ereje csak addig terjed ;
 Míg szavai el hangzottak,
 És a' viszhang' megszűntével,
 Borostyánja el is aszikk.
 De mi est is elmellőzve
 Tudván azt: hogy e' századba
 A' Valóság', 'a költemény közt

Igen kevés e' különbség,
 Fogadjátok jó szándékunk
 Szokott nagy Szivességtel!
 Mellyet hogy ha megayerhetünk,
 Nemzeti szép Theátrumunk'
 Leg első fényes estvését
 Vóltaképpen Innepeleltük!
 Mivel pedig ezen szép Háza
 A' Nemzetnek Tulajdona
 Nyissuk - meg mint Hív Magyarok,
 Ilyen öröm kiáltással!
 Éljen a' mi FEJEDELMŰNK!
 KI' Uralkodása alatt;
 Theatrumunk így fel-épült,
 Éljenek KÉPVISELŐI,
 A' Felséges Fő Kormányának!
 Mely NEMZETI Kivánságunk,
 Vig trombiták harsogjátok!!!

Irta, és midőn az Uri Rend által az Erdélyi
 Nemzeti Játékszín ZRINYI MIKLÓS
 előadásával megnyitott elmondotta

P. HORVÁTH DÁNIEL.

Kolozsvárott 1821-ben Mártius 11-dik napján.

1822-ben nem kaphatván a' bejött Társaság a' fentállásra elegendő jövedelmet, köz árverés útján a' jól elkészült új Játékszin' használása minden hozzá tartozó készületeivel, a' többet ígérőnek haszonbérbe kiadatott. De senki más a' két hazában nem találkozáván érdemes hazafi Nagy Lázár úr két esztendőre 2000 forint fizetés mellett kivette, 's a' nemzeti színjátszó Társaság' felállítását, és tartását is magára vállalta.

Sok nevezetes Tagokat hívott ő meg, 's hozatott be magyar országból, nevezet szerént: Udvarhelyi Miklóst hitvésével; Pály Eleket, hitvесе' Ecsedy Jozefával; Vásárhelyi Dánielt, 's több más jeles ifjakat. Szépen éneklő Kisz Júliát (Elokes Farkasnét) Székely Zsuzsánnát a' Társasághoz felvette. Debreczenből, hogy daljátékokat adhasson, egy magyar ezredtől hangmester Ruzsitska József urat költségesen Kolozsvárra hozatta; ki is nem csak a' muzsikai körön kedveskedett, a' nemzeti játékszint kedvellőknek magyar nótákkal, — hanem daljátékbeli

muzsikát is szerzett, mint Béla Futása, és Kemény Simonvezimű nemzeti darabokhoz, mellyeket ő daljátékokká formált. Ő heves nagyot vesztett, a' magyar haza, mert indulatosságból a' társaságot oda hagyta, 's olasz felesége lévén, olaszországba vándorlott. Sok daljátékokkal gazdagíthatta volna ő a' magyarjátékszíni könyvtárt, mert kevés idő alatt a' fent táasztelt Igazgató Nagy Lázár úr 16 darab új Játékokat magyarrá fordítva, 's jól betanúlva adatott elő, 's így a' magyarjátékszíni mutatványokat ismét megkedveltette a' kolozsvári nemes Közön-séggel.

Nyáron által Enyeden, Károly Fejérváron, Marosvásárhelyen; még Szében, Brassó, Szászvárosokkal is megkedveltette magát a' nemzeti színjátszó társaság, úgy, hogy a' fent említett fő Igazgató úr esztendő elfolyása alatt az intézetet több színbeli darabokkal gazdagította, mellyek a' Kolozsvári könyvtárban nevezetesebb, és tetszőbb darabok.

Ide járult még a társaságnak pontos rendbe való tartása, mely szerint a játszó tagok pontosan teljesíték kötelességeiket, telyes meglegedéssel mulatván a nagy érdemü Közönséget.

Esztendő múltával illy jó rendtartás mellett kedve jött Igazgató Tanácsi Titoknok Hollaky Antal urnak a kolozsvári játéksziat haszon bérbe ki venni. Ámbar még a határidőből esztendő volt hátra. Nagy Lázár úr, mint hogy Titoknok Hollaky úr több részes úri társakat szedett maga mellé; szívesen általengedte mind a játéksziat, mind a társaság kormányzatát. De fájdalom ezen igazgatás alatt a rendetlenség miatt kezdett a Közönség nagy része elmaradni; ebből következett a jövedelem megcsökkenése, s a játszó Tagok nem kapván fizetésüket pontosan; elkedvetlenedtek; unalommal játszottak; kevés új játékot; daljátékot pedig egyet sem adtak; fizetésükért panaszkodtak, s pereltek. Ebből következett a jól rendbe szedett, de rendetlenségbe jött

társaságnak eloszása. Mellyen a' játékszíni Biztosság elszomorodván, mind Erdély - mind pedig Magyarországra nyomtatványokkal ki hirdette a' kolozsvári nemzeti játékszínnek 1824-ik esztendőre hasznóbérbe leendő kiadását. Azonban a' határozott időre egy hasznóbérlő se' jelent - meg.

Ekkor Nagy Lázár úr egy esztendőre ismét kivette a' Játékszínt, de olly móddal, hogy a' társaság' kormányját felválalta ugyan, de a' jövedelem hasznát a' társaságnak engedte. Udvarhelyi Miklóst és Székely Józsefet vezértagoknak vette fel. Ezekre bízta a' társaság' egybeszerkesztését, és felállítását. Ujra elevenedni kezdett a' magyar játékszín Kolozsváron, midőn magyarországból, Székely József, sok fáradsága, 's dicséretet, érdemlő szorgalma által Kolozsvárra, Déry né asszonyt behozta; a' társasághoz hozatott még Szilágyi Pál énekes, és Szentpétery Sigmund, derék színpász. Ezekkel 's több énekes, 's jeles Játzókkal jól betanúlva daljátékokat adat-

ván, annyira megkedveltette a' Közönséggel a' nagyvár-játékdarabok' előadását, hogy a' felosztott napokon váltva, a' német Társaságot, melyet Hollaky Antal úr, a' nemzeti Játékokban' jussai ellen 1823-ben befogadott, és 1824 Pünkösdi' hatáig játszott, úgy elnyomta, hogy az Szent György' napján kénytelen volt Kelecsvárról végképen kiköltözni.

Igy a' nemzeti színjátszó társaság megnyervén a' nagy érd. Közönséget, kedvelőit, 's dicséretesen adta elő mutatványjait, úgy hogy három lelkes hazafi u. m. Kormány-széki Tanácsos báró Naláczy József; Főispányi Helytartó gróf Vass Imre, és Petricsevich Horváth Dániel urak látván a' Társaság' belsiben való tartását, — hogy annak még nagyobb dízt, 's kedvességet szerezzönek, a' Játékszính' négy esztendőre, hárman esztendőnként 400 forint fizetés mellett haszonbérbe kivettek, 's a' társaság igazgatását magok között felosztották. Báró Naláczy József úr a' Pénztárra, 's jövedelemre való ügyeletet; gróf Vass Imre úr a' muzsi-

kai kar igazgatását; P. Horváth Dániel úr pedig a' játékok' rendes előadását vállalta magára, de Horváth Dániel úr erről rövid idő múlva lemondott, 's vezértagot rendelt maga helyett a' Játékok előadása' kormányozására. De némely játszó Tagok vissza élvén a' vezértag' jámborságával, a' társaság' és játékpróbák' rendtartása nem igen vala dicsérendő.

A' megmaradott két fő úri Igazgató nem érkeavén a' játékokra is felvigyázni, két 's három vezértagokat is tettek magok' helyébe, — de: „quod multi curant, nemo curat“ — a' rendtartás még rosszabb lett; a' játékok nem kezdettek a' kijelelt órákor, hosszúra nyújtották, 's későn végeztek.

Nem lehet elfelejteni ezen idő szakaszt, mert az erdélyi nemzeti színész társaság a' pénzfizetés' pontosságában soha úgy nem állott, mint ezen idő alatt, mert a' játszóknak fizetésére részek szerint öszve szedett summa esztendőnként 4000 forintra szaporodott, mellyből a' játszó Tagok pontosan fizetődtek,

esekély lévén a' közönséges jövedelem. A' különhaszonra vevődött Játékok' előadásakor esináltak hasznót magoknak, de a' Kassza' jövedelmére nem igen ügyeltek.

Harmadik esztendőre haszonbérló Udvarhelyi Miklós úr is elhagyta Erdélyt, hasznosabb jövedelemre ment Magyar országba az erdélyből kiköltözött énekes játszó Tagokhoz kapcsolván magát.

Igy az utolsó esztendőre kezes T. Deáky F. Sámuel úr kiadta haszonbérbe a' nemzeti Játékszínt egy magyar országból jött, 's Erdélyben 1829 és 1830-ban az apróbb városokon játszott Társaságnak, mellynek vezérlője Keszy József volt. Később megérkezvén Marosvásárhelyről Székely József, és Pergő Czelesztin, az általok kormányozott játszó társasággal két társaság egyesítette magát, 's a' játékszíni bért is együtt fizették.

Ezen két társaságból olly sok személy került össze, mellynek hármad része a' jövedelem' nem léte miatt Kolozsváron nem maradhatván elozlott, 's más kisebb erdély

országi városokba távozott, hol mai napig is tartózkodik.

A' Kolozsváron megmaradt Keszy, Székely, és Czelesztin' Társaságának is kevés szerencséje volt a' jövedelemhez 1830 és 1831 mert, tél közepén a' jövedelemnek igen csekély volta miatt el kellett oszolniok, és más helyekre távozniok. 'S így ezen Társaság' eltávózása után Kolozsváron több ízben magyar országi színész társaság jelent meg.

A' Játékszin Építése.

Erdélyben a' Kolozsváron épült magyar nemzeti Játékszin' felállítása, mint a' Társaságról írt környúlállásokból lehet látni, 1795-ben az ország' gyűlésén Böjtmáshava 28-dikán munkába vétetvén, a' tek. az. karok végzése szerint abban határozott meg, hogy adakozás' útján az építéshez megkívántató summa kirendelt Biztosság által szedtetessen össze.

Valamint a' társaság' megalapítása, szintúgy a' játékszín' épülete olly ezé irány vala a' már említett nemzeti nyelvöket igazán szerető derék hazafiaknak, melly bő adakozásokkal kivántak itt is bebizonyítani. Ugyan is gróf Teleky Lajos; gróf Teleky Ferencz; báró Vesselényi Miklós, báró Thoronszkay József, báró Bánffy József urak voltak azok a' tettel magyarok, kik a' játékszini hely' megvételére ezer — ezer forintokat ajándékoztak. Több nemes hazafiak adtak az építésre pénzt és gabonát.

Báró Jósika Antal úr a' játékszini Épülethez minden megkivántató szükséges fát a' Valkói havasokon lévő közös erdejéből ajánlott. —

Igy megindult a' Játékszín' építése gróf Teleky Ferencz', báró Bánffy József' segéd kormányja, és nagos Cziczery Antal úr' építésbéli segédelme által. 1804-ben a' Játékszín' alapjának, a' földön feljül egy öles falnak felhozása került 14,600 bankó forintba, melly summa az országbeli nemes vár-

Megyéktől, Székektől, magános nemesektől a' kérésekre ajánlás után szedődött-be. — Ekkor a' pénztár ki ürült, és a' Játék-szín' egy öles fala úgy állott 1811-kig, midőn az ország-gyűlési feladások között annak építése ismét előhozódott.

Elöljáró gróf Teleky Lajos úr' é' excéja Elöljáró alatt, forrván a' jó hazafiakban ön nemzetiességökért buzgó vérük, az határozódott, hogy az említett épület, melyre a' páholyok (Logék) elfoglalása fejében már újabb 1000 forintos ígéretek tétettek, tökéletesen elvégeztessék. E' végre miúgyart ezen Országos gyűlésben Bőjtelőhava' 11-kén 1811-ben a' Kolozsvármegyei Fő Ispány báró Kemény Ignátz úr előjáró alatt egy 20 tagból álló országos Biztosság rendeltetett, hogy vizsgálják meg, mennyi summa kívánatának az épület végre hajtására, és mi módon lehetne a' megkívántató költségeket megkapni, és beszerezni.

Melly Biztosság, minékutánna a' reabizott köteleességet teljesítette, és minde-

nekről jelentését írásban beadta, a' tek. az Karok által ezen Biztos urak választattak.

Elölülő nek. Rendek' Elölülője, gróf Teleky Lajos úr ő exoája, — nem érkezhetőse' esetében pedig Kolozsvármegyei Főispány báró Kemény Ignätz úr, ki is ezen Játékszín' felépítéséig felyalalt hivatalát dícséretesen vitte, ugy hogy tiz esztendő elforgása alatt csak egyszer, 1815-ben Boldogasszony' hava 2-ik napján tartott ülést a' Rendek előtt ő Excellenciája.

Az Országos Biztosság' Tagjai

Gr. Thorószkay Pál, Aranyaséki Fő Tiszt.

B. Vesselényi József, Köz. Szolnok vármegyei Helytartó.

Kenderessy Mihály, Igazgató Tanács Titoknok.

Cserey Miklós, Királyi Tabla' Biraja.

Fekete Ferencz, Királyi Tiszt.

Kanyó László, Arvák számadási Tiszt.

Pávay Elék, Fejér vármegyei Fő Bíró.
Nagy Lázár, Kolozsvármegyei Fő Bíró,
 kire egyszer 's mind az építés' igaz-
 gatása bízott.

Sála Sámuel, Kormányszéki Tanácsos.

Máté Izsák, Marosszéki Követ.

Kovács Ferencz, Csik széki Követ.

Venczel József,
Heidendorf Mihály, } a' ns Szász nemzet'
 kiküldöttjei.

Szentkirályi Mihály, Kolozsvár városa'
 meghatalmazottja.

Nemes György,
Peille Venczel, } Marosvásárhely városa
 kiküldöttjei.

Bodor Pál, a' vármegyéből begyűjtendő
 pénz', és Páholyokra előfizető Urasá-
 gok' pénzeinek beszédésére a' Biztos-
 ság által Beverőnek választatott, mint
 a' kerületi kasszának akkori Tisztje.

Mingyárt azon gyűlésben közakarattal
 olly ajánlás tétetett az ország' nemes Rend-
 jei által, hogy minden adót nem fizető bir-
 tokos szabados magyar, és székely nemes em-
 ber, kihagyván, a' városiakat, adózás alatt

lévő magyar, és Székely egyházi nemeseket az 1809-ki Felkelési rendszabás kiállítása költségeire rendbeszedett Jegyzés szerint, minden Rendszeres egy egész Telek után 50 krt., az Ispotályok' állítására 70 krajtzárt fizessen.

Melly summa akkor elegendőnek számoltatott mind a' két hazai Iatételre, hogy ha a' Bankóczédulák' becsé le nem száll egy-ötöd részre, mingyárt azon 1811-ki Hőjtmáshava' 15-kén, úgy az elkezdett nemz. játékszini épület mind külső, mind belsőképen a' hozzá tartozó ékesítésekkel ezen, 's a' reá következő két esztendőben tökéletesen elkészült volna.

De minthogy a' 100,000 forintra számolt summa csak 20,000-re olvadt, és midőn a' Törvényhatóságok által kivettetne, 's 1811 és 1812-ben szedettetne, némelly uradalmak a' Felsőséghez folyamodván, a' Játékszín építésre reájok esendő fizetéstől felmentettek, és így a' 20,000 forintra határozott Summa 16,000 forintra olvadt egybe.

Látván az országos Biztosság, hogy ezen Summa nem lesz elegendő és 1811-ben benem szedődhetik, újabb kérő leveléket nyomtattatott, 's azokat a' két hazában, sőt a' Bécsben lakó uraságokhoz is elküldözve ajánlta, hogy a' kinek Páholyokat tetszene az új nemzeti játékszíobben kibérleni, úgy hogy számokra, és maradékai számára haszonbérleti fizetés mellett örökös páholy fog rendeltetni, adjanak 1000, de már akkor megcserélt 200 Rforintot tévő Summát. Kiknek pedig bérlethez kedvük nem volna, adjanak a' mit lehet, hogy az építést a' fent nevezett osztendőben folytathassák. Ezen törekedésekben néhány mingyárt feljegyzett Hazafiak a' Páholyok' elbérlésének feltétele alatt az országos Biztosságot készpénzben felsegítették:

Fő Igazgató gróf Bánffy György	fl.
ő Excája	1000
B. Bánffy Lajos, Kormányzéki	
Tanácsos	500

Gr. Mikes János, Kormányszéki	fl.
Tanácsos	1000
Gr. Teleky József	2500
Mélt. Cserey Miklós	1000
Kenderessy Mihály, Kormányszéki	
Titoknok	1000
Kanyó László; Árvákszám. Tiszt	500
P. Horváth Dániel	1000
B. Józika Miklós	500
Nagy Lázár, Fő Bíró	1000
Gróf Kenderessy Ádám	1000
B. Vesselényi József	1000
Gr. Thorontzkay Pál	1000

Kik Páholyt nemkivántak.

Gr. Beldy Venczel	100
Báró Radák Adámné.	200
Gr. Nemes Györgyné	100
Báró Sardegna	1000
Mélt. Püspök Mártonffy	5000

(De nem a' püspöki Jóságok és studiorum fundus után kivetett Summákat).

A' Szász Nemzet semmi segedelmet nem adott.

Ide járúl még' 1815-ben Boldogasszony' hava 2 ikán:

Gr. Teleky Lászlónak . . . 1000 fl.

Gr. Teleky Józsefnek váltóban tett 500 „
adományjuk.

Ezen summákból az Ország gyűlésén ki-nevezett Hazafi Nagy Lázár úr az építést elkezdette, 's serényen folytatta mind addig, mig a' tél az építést meg nem akadályoztat-ta. Télen által pedig az épülethez megki-vántató matériálékat szerzett. A' fedelethez szükséges fákat báró Józsika' valkói hava-sokon ajánlott közös erdejéből vágatta, hogy jövő tavaszkor semmi se hátráltassa az épí-tés hamar elkezdését, úgy, hogy őszre az épület' fedélfái mind készen lévén egybe ra-kattattak, 's a' játékszini Épület 1815-ben cseréppel befedetett, 's ha a' pénztár ki nem ürül, a' játékszini ezen esztendőben tökéle-tesen elkészült volna, de a' Páholyokra be-

kapott summa 3 esztendei építésre egészen elkölt.

Ezen idő alatt többszer kértetett a Játékszini Biztosság, hogy a' kint lévő summat az adós Törvényhatóságoktól gyűjtse-be, melly mintegy 16,000 forintra ment. De nem gyűjtötte be, sem a' felkelési nemesi Pénztárból kölcsön a' felséges királyi Igazgató széktől a' rendelt Biztosság pénzt nem kaphatott; mit lehetett mást tenni építési Biztos Nagy Lázár úrnak, mint hogy az ajtókra 's kapukra jó zárokat csináltasson, és a' belső ékesítéstől — a' drágaság bekövetkezővén — megszűnjön.

A' mi szerek, 's deszkák vásárolva voltak az új Játékszinto berakattattak, és 1820-kig épségben, hiba nélkül megtartattak.

1820-ban. A' Biztosság' kérését nyújtotta a' Fels. Fő Igazgató Tanács elébe az iránt: hogy a' játékszint Fundusának, és Épületének az ország által lehető kiváltásáig te-

endő kötéssel, és általadások mellett akár valamely magánostól, akár közönségtől 12,000 váltó forintot költsönözhesse.

Ezen kérésöket a Fels. Királyi Fő Igazgató Tanács elfogadta, hogy a Játékszín' kiékesítésére azon feltételek mellett a' kért 12,000 váltó forint summa a' kolozsvári Közönségtől felvételődhesse.

Így a' fent kitett summa az országos Biztosság által Nem. kolozsvári Ágoston István, és Királyi Bíró Komjathszezi Szentkirályi Mihály urak' sikeres közbevetésük által kötelező levél mellett 100-tól hat, esztendei kamatra felvételődött. A' nemes város minden lekötött Jogait a' T. országos Biztosságnak általengedte, csak azt tartván felmagának, hogy 3 esztendő elteltével, ha a' játékszínre való felügyelést maga kívánna folytatni, azt a' T. Biztosság minden szerzeményeivel köteles általengedni.

Meg lévén az egyesség, a' dicséretes város Főbirája Ágoston István Beszedő a-

latt, ki a' 12,000 ftot. kezébe szolgáltatta, és Királybiró Szentkirályi Mihály, mint építő Biztos szorgalmatos felvigyázása alá adta. Ezen harmadszori belső építések mintegy 18,885 Rforint 's 46 krajtzár. kerülvén a' nemzeti játékszín egész fényességével 1821-ki Bőjtelőhava 10-kére egészen készen állott, 11-kére pedig pompásan ki nyittatott.

Játékszíni Könyvtár.

Darabok Nevei. Szerz. Magyarra tette.

A.

Ábel halála.	Metastasio.	Döme Károly.
Achilles Scyrusban.		Döme Kár.
Achmet és Zenide.		Perczel Imre.
Ádám halála.	Metastasio.	Döme Károly.
Adermál.		Jakab Lajos.
Ágis tragediája.		
Agyvelő organumai.	Koczebue.	Ernyi Mihály.
Álom.		Vandza Mihály.
Állhatatos szeren- cse.		
Álarczások.		
Álarcza ellen álarcza.		

Darabok Nevei.	Szerz.	Magyarra tette.
Alexina.		Sáry Gábor.
Almanzi.		Seelman Kár.
Almeria völgye.		
Aloe.		Komlósy Fer.
Alpesi rósa.	Holbein.	Kiss János.
Alina.	Bäuerle.	Kiss János.
Áltudósok.	Kisfaludy Károly.	
Alpesi kunyhó.		
Abellino.	Zschokke.	Benke József.
Abbe de le Eppe.		
Alzir.	Voltaire.	Péczei.
Amalia szerelme.		
Amerikaiak falucs- kája.		Vass Benjam.
Amerikaiak húsége.		Láng Ádám.
András és Béla.	Veissenthurn.	Koschut Pál.
Anglus nyavalya.	Koczebue.	
Anglusok Ameriká- ban.		Láng Ádám.
Angyal Bandi.		
Anyai és gyermeki szeretet.		

Darabok Nevei.	Szerz.	Magyarra tette.
Anyai kép.		
Andorvári grófok.		Láng Ádám.
Árva és gyilkos.	Frédérique.	Lilien Antal.
Árva.		
Argirus.	Láng Ádám.	
Árulás és szerelem- félétség.	Spies.	Inczédi Pál.
Aria.		
Ártatlan szerelem váratlan öröme.		
Ártatlannak sokat kell szenvedni.		
Arabiai por.		Domahidy.
Aranyosi.	Csontos István.	
Aranyidő.		Kócsi János.
Arando és Miranda.		
Artaxerxes.		Egervári Ign.
Arsenius.	Meisl.	Pály Elek.
Arany pereczék.	Dugonics András.	
Asztalos és valaki.	Vass Benjamin.	
Asszonyi fortély.		Bodros Antal.
Asszonyi győzelem.		

Darabok Nevei. Szerz. Magyarra tette.

Asszonyi Jakobita

Klubb.

Sebestyén Gáb.

Asszonyok oskolája. Fáy András.

Asszony gyűlő

Korzár.

Asszonyi jó kedv.

Bacsó Bálint.

Asszonyi praktika. Sebestyén Gábor.

Aszhorni bánya ö-

ből.

Szerdahelyi Jós.

Atilla és Buda.

Ziegler.

Telepi Györg

Atilla halála.

Átok; áldás.

Houvald.

Murányi.

Athene omladékai.

Aubigne Clementia.

Katona Jós.

Aurora.

Láng Ádám.

Aurelius Commodus.

Komlós Fer.

Ajánló levél.

Töpfer.

Kiss János.

Al cancellar.

Zsitvai Fer.

Azor és Zemira.

Bäuerle.

Komlós Fer.

Darabok Nevei. Szerz. Magyarra tette.

B.

- Bátori Maria. Dugonics András.
- Bánom hogy megházasodtam. Láng Ádám.
- Bársony ruha.
- Bársonyzipó. Birch-Pfeifer. Deáky Sám.
- Barátság és szerelem között való tusakodás.
- Barátság és nagylelkűség. Kisfaludi Károly.
- Barátság ereje.
- Barbarossa.
- Balboa.
- Balvélekedés. Babocsay.
- Baranyi György.
- Barometrum készítő.
- Bánkbán. Katona József.
- Bécsi ruha.
- Bécsi Kadet.
- Bélafutása. Koczebue. Csery Péter.

Darabok Nevei.	Szers.	Magyarra tette.
Béla hadja az aty- jával.		
Berakott ablak.		Gyergyeyi.
Benjamin Lengyel országból.	Cuno.	Komlósy Fer.
Belizár.		Komlósy Fer.
Belfrond kapitány.		
Benyovszky.	Koczebue.	Láng Ádám.
Berényi Jólánka.	Dugonics András.	
Berend.		
Bernaui Agnes.	Schröder.	
Betegek.	Kisfaludí Károly.	
Bolezláv.		
Bolondok háza.		
Belai Anna.		Láng Ádám.
Bohó Misi.	Koczebue.	Aszalay Ján.
Bocskai István.		Láng Ádám.
Bonyhádi bakter.		Komlósy Fer.
Bástyai kísértet.	Meisl.	Komlósy Fer.
Borzasztó éj a' Pa- luzi kastélyban.	Genlis.	
Borzasztó torony.	Katona József.	

Darabok Nevei.	Szers.	Magyarra tette.
Borzasztó vacsora.	Telepi György.	
Boldog atya.	Guzmics Izidor.	
Borostyán koszoru.		Kócsi János.
Bölcs asszony az er- dőben.	Koczebue.	Vass István.
Bramarbasztien.		
Bronzfő.		
Bucsuvétel.		Éder György.
Bujdosók.	Vörösmarty Mih.	
Burgau Adelheid.		Horváth Dan.
Burgundiai gróf.	Koczebue.	Komlósy Eer.
Buvár.		Szilágyi Pál.
Búbájós vadász.	Kind Fridrik.	Paly Elek.
Baköz.	Koczebue.	Láng Ádám.

C.

Csalfa özvegy.	Koczebue.	Farkas.
Csalfa kérő.		
Csalódások.	Kisfaludy Károly.	
Csácsogó.		Molnár Ján.
Csalárd a' szín.		

Darabok Nevei.	Szerz.	Magyarra tette.
Csak fojtás.	Koczebue.	Márton Jós.
Csapó Péter.		
Csak van még hiv- feleség.		
Csekélységek.		Kovásczy.
Cserei Krisztina.		Ernyi Mih.
Cserfa Koszoru.		Ernyi Mih.
Csörgő sapka.		Szerelemhegyi.
Cserni György.	Balogh István.	
Csókvári lakodalom.	Komlósy Fer.	
Csongor és Tünde.	Vörösmarty Mih.	
Csuda szekrény.		Komlósy Fer.
Csupa kompliment és szél.		Ernyi Mih.
Csupa rény.		
Caesar.		
Caesario.	Volf.	Komlósy Fer.
Coelina.		
Cervantes.		
Cziczom- árosné.		Éder György.
Carolus Magnus.		
Cárolo, Carolini.		

Darabok Nevei.	Szers.	Magyarra tette.
Camilla.		
Corvinus Mátyás.		Liliomvölgyi.
Cortez Ferdinand.		
Codrus.		
Comedia ex tempore.		
Cordelia.		
Contractus.		
Constantia.		Láng Ádám.
Clavigo.		Kazinczy Fer.
Cremonai szövet-		
nekes.	Koczebue.	Komlósy Fer.
Clementina.		Hatvani Istv.
Chrysat és Daria.		Balajti József.
Comediában Come-		
dia.		Ernyi Mih.
Csendes Nagyság.		
Csáky Máté.		Tóth Lajos.

D.

Dárdai ház.	Kisfaludy Sándor.
Dagobert.	

Darabok Nevei.	Szerz.	Magyarra tette.
Deodata.	Koczebue.	Láng Ádám.
Debreczeni fa hid.		Éder György.
Déli India.		
Derék anyja.		Pápai István.
Divényi Czeccilia.		
Doktor Faust.	Klingeman.	Komlószy Fer.
Doktor Pipitér.	Gleich.	Baranyi Pét.
Donna Dianna.	Veszt.	Komlószy Fer.
Domi.	Told.	Fántsy Lajos.
Don Carlos.	Schiller.	Láng Ádám.
Don Fernando és Eugenia.	Vandza Mihály.	
Don Ranudo.		Munkácsi Pál.
Don Juan.		Pály Elek.

E.

Eduárd Scotziában.		Benke József
Édes Gergely.	D. M. D. S.	
Égi háboru.		Kócsi János.
Egmont,		Kazinczy Fer.
Egervári Balázs.		Péry Ignác.

Darabok Nevei.	Szerz.	Magyarra tette.
Egervár ostroma.	Baranyi Péter.	
Egy éjj viszontagságai.		
Egymást boszontók.		Benke.
Egyiptomi ut.		
Élesfalvi Kálmán halála.		Mészáros Kár.
Enzio Király.	Raupach.	Fántsy Lajos.
Elmerik.		
Eliza.		Balogh Istv.
Első hajós.		Vida László.
Elfride.		Boer Sándor.
Eliás hálósapkája.	Koczebue,	Murányi Sig.
Eliza és Claudio.		Szerdahely Jos.
Ellenségek.	Houvald.	Hiri István.
Elmés találmányok.		Ernyi Mih.
Élet álom.	Veszt.	Déry Istv.
Egy óra.	Levis.	Pály Elek.
Elek és Polixena.		
Elkésztet völegény.		
Eléggett ház.	Schikaneder.	Murányiné.
Elhagyatott Dido.		

Darabok Nevei.	Szers.	Magyarra tette.
Elszöktetés a' Se- railból.		Pály Elek.
Elszökés.		Vida László.
Elcserélt láda.		
Eliszka.		P. Horváth Dán.
Embergyülölés.	Koczebue.	Koré Sigm.
Embersziv örvényei.	Kisfaludy Sán.	
Emigrans.		
Epigramma.	Koczebue.	Lukács Lvj.
En voltam.	Hutt.	Telepi Gygy.
Érdemes társaság.		
Erőszak és történet.		
Erdélyi lakosok.		Szilágyi Pál.
Erbia.	Komlóssy Fer.	
Érdem koszorú.	Komlóssy Fer.	
Erasmus.		
Erőszak és szerelem áldozatja.		Vida László.
Erősen feszített hur elpattan.	Iffland.	Ernyi Mih.
Eső után napfény.		Ernyi Mih.
Esküvés.	Gombos Imre.	

Darabok Nevei.	Szere.	Magyarra tette.
Esmeretlen.		Gr. Bethlen Ká-
Essex.		Kilényi.
Esztella.		Kazinczy Fer.
Esteli óra.	Koczebue.	Domahídy.
Etelka Karjelben.	Guzmics Izid.	
Etele bújdosásai.	Dugonics And.	
Europa elragadta- tása.	Meisl.	Komlósy Fer.
Eulalia és Meinau.	Ziegler.	Gr. Betlen El.
Ez a' ház eladó.	Koczebue.	Némethy Jós.
Erdői veszedelem.	Telepi György.	
Erőszak és jutalom.		Sechy Fer.
Ezüst lakodalom.	Koczebue.	Balog Sám.
Evander.		

F.

Favorita.	Pataky József.
Fájától nem messze esik a' gyümölcs.	
Farsáangi fánk.	Vass Benjam.
Fáni és Mandeville.	Seelman Kár.

Darabok Nevei.	Szers.	Magyarra tette.
Fael.		Boer Sándor.
Fa kard.		
Falusi borbély.		Dery Istv.
Falusi Testvérek.		Biró József.
Falusi paraszt.		
Falusi nemes.		
Farkasvölgyi Imre.		
Farkas van a' ve- remben.	Kovács Pál.	
Fekete Fricz.	Auffenberg.	Kiss János.
Félénk.		
Fegyveres bajtár- sok.		Kassai Sám.
Fecsegő borbély.		
Fejér Asszony.		Pály Elek.
Fejérvári szüret.	Komlósy Fer.	
Fejedelem titkos u- tazása.	Ziegler.	Mérey Sánd.
Fekete ember.	Farkas Andr.	
Fekete asszony.	Meisl.	Szerdahelyi.
Fejér szüz.	Láng Ádám.	
Fedra és Hyppolit.		Zechenter Ant.

Darabok Nevei.	Szerz.	Magyarrá tetta.
Fejedelmek nagylelke.		
Felborult utikocsi.		Szilágyi Pál.
Féltés gyötrelmei.	Kovács Pál.	
Félig meddig ittások.		Murányi Sigm.
Félbeszakadt hangverseny.	Voosz Juli.	Deáky Sám.
Felseki Rudolf.		
Fiesko.	Schiller.	Puki József.
Fin boszuállása.		Megyeri Kár.
Finlándi kísértet.		
Fiahla.		Murányi Sigm.
Fogoly.		Deáky Sám.
Fortély és Szerelem.	Schiller.	Vass István.
Fonák román.	Grammerstötter.	Váraszi Pál
Formenterai Remete.	Koczebue.	Kazinczy Fer.
Fő próba.		
Fölöstököm.		
Főhadi-szállás.		Vass Istv.
Fősvény.	Molière.	Döbrentei Gáb.

Darabok Nevei.	Szerz.	Magyarra tette.
Fösvény atya, pazar fiu.		
Francia tündér.	Meisl.	Komlósy Fer.
Francia kisváro- siak.		
Fradiavolo.		Szerdahelyi Jós.
Francia a' török ud- varnál.		Láng Ádám.
Gálya rabok.		Aranyka Gy.

G.

Galotti Emilia.	Lessing.	Bajza
Gavallér és Dáma.		
Geilingi Eppo.		
Genoveva.		Láng Ádám.
Genfi árva.		Komlósy Fer.
Giskardi grófok.		Ernyi Mih.
Giano Gianittini.		
Gizella keservei.		
Gizbachi Mathilde.		

Darabok Nerei.	Szers.	Magyarra tette.
Gróf Marianno.		
Gróf Hard.	Szentkirályi An.	
Gróf Erlust.		
Gróf Valtron.		
Guelfo.	Klingsberg.	
Gyászos mennyegző.		
Gyanus mesterség.		Ernyi Mih.
Gyapai Márton.	Simai Krist.	
Gyermeki szeretet ereje.		Barcsay László.
Gyermeki fenyték.		
Gyémánt szem.		Szathmári.
Gyöngyösi Remete.	Sebók József.	
Gyöngyi mennyasz- szony.	Sebók József.	
Győr bevétele.	Baranyi Pét.	
Gyülölség és szere- tet.		
Gyökeres orvoslás.	Veissenthurn.	Déry Istv.
Gyűrű.		Bajza.
Gödingi vár.	Veissenthurn.	Telepi Gy.

Darabok Nevei.

Szerz.

Magyarra tette.

H.

Hadd nyugodjanak a' holtak.	Raupach.	Kiss János.
Hadi tűz váltság.		
Háboru és békeesség.		Szilágyi Kár.
Hailbroni Katalin.		Komlósy Fer.
Három század.	Meisl.	Bántó.
Hárem.		
Házi orvosság.		Simai Krist.
Ház tisztessége.		Ernyi Mih.
Házassulók.	B. E. J.	
Házaspár.		
Ház - nép.		
Házi kereszt.		
Házasság szerző prókátorok.		
Házi doktor.	Ziegler.	Murányi Sig.
Házassági scénák.		Kovásczy.
Házi békeesség.		
Házi cseléd.		
Hármasok.		

Darabok Nevei.	Szerz.	Magyarra tette.
Három egyszerre.	Kisfaludy Kár.	
Három apa egy- szerre.		Éder György.
Három leány.		
Három róka.		Láng Ádám.
Hárfás leány.		Rumy.
Hárfás sziget.		
Hálaadatos fiu.		
Halál fő.		
Halott rabló.	BirchPfeifer.	Pály Elek.
Halotti tor.		Ernyi Mih.
Hamburg megszaba- dulása.		Komlósy Fer.
Hamlet.	Shakespeare.	Kazinczy Fer.
Hamburg és Maria.		Keresztesi Istv.
Hamis pénzverők.	Capo.	Balog Istv.
Halhatatlanság for- rása.		Povolini Mik.
Hatalom szó.	Ziegler.	Telepi Gygy.
Hanno.		
Határtalan boszu- állítás.		

Darabok Nevei.	Szers.	Magyarra tette.
Hassziai 'hadi tisztt.		Seelman Kár.
Haramják.	Schiller.	Schedl Fer.
Harmincz év egy já- tékos életéből.		Jakab István.
Haza szeretete.		Vedres Istv.
Hajótörés.		
Havasi juhász leány.		
Havasok királya.		
Hankóczi pusztavár.	Telepi Gy.	
Hasonlatosság.		
Habsburgi Agnes.		Láng Adám.
Hét magyar kapi- tány.		
Havasi rém király.	Raimund.	Telepi Gy.
Hauzer Gáspár.	Bartsehner.	Kiss János.
Hedvig.	Körner.	Déry.
Hét fejü sárkány.		
Hét leány forma ru- hában.	Angeli.	Komlósy Fer.
Herodes és Marianne.		
Herczeg parancso- latja.	Töpfer.	Láng Adám.

Darabok Nevel.	Szerz.	Magyarra tette.
Hercegi örökös.		
Herceg Selim.		
Helvecziai háznép.		Pály Elek.
Hegyi lélek.	Meisl.	Láng Ádám.
Hibás lépés.		
Hyppolit és Rozvida.		
Hitető orvosok.		
Hitető Mahomed.		
Hivatlan képiró.	Telepi György.	
Óra világ.	Andrád Elek.	
Hó.		Pály Elek.
Hugo Grotius.	Koczebue.	Bajomi Istv.
Hinkó.	BirchPfeifer.	Kiss János.
Hunyadi Ján. Szend-		
róben.	Tanárki Pál.	
Hunyadi János.	Kisfaludi Sánd.	
Hunyadi László ha-		
lála.	Virág Bene.	
Hunyadi László ha-		
lála.	Szentmiklósi alajos.	
Hussziták Naum-		
burgnál.	Koczebue.	Vast István.

Darabok Nevei.	Szerz.	Magyarsa tette.
29-ik Februarius.		Balla Károly.
24-ik Februarius.	Verner.	Telepi Gygy.
Hüség próbája.	Kisfaludy Kár.	

I. J.

Idunna tündér.		Láng Ádám.
Időkor.		
Idegen.		Gr. Betlen Károlyné.
Idoli.		
Isicrates és Agenor.		
Igazházi.		Simai Kristóf.
Igaz hazafi.		Láng Ádám.
Igazság jutalma.	Koczebue.	Ernyi Mih.
Ignes de Castro.		Barcsai Lászl.
Ilka.	Kisfaludy Kár.	
Imre.	Pap Gábor.	
Intermetzo.	Koczebue.	Gr. Csáthi Ist.
Indusok Angliában.	Koczebue.	Péry Ignác.
Iréne.	Kisfaludy Kár.	
István koporsója.	Komlósy Fer.	
István és Gizela.		

Darabok Nevei.	Szerz.	Magyarra tette.
István magyarok el- ső jótévője.	Komlószy Fer.	
Izidor és Olga.	Raupach.	Ujfalusi Sánd.
Iskola mester és a' felesége.		Komlószy Fer.
János kulacsa.	Kisfaludy Kár.	
Játékos.	Iffland.	Thaller Istv.
Jaczid és Ilderum.		Bárány Bald.
Jártas, költés vőle- gény.		Láng Ádám.
Jaques Splin.		Grove László.
Jetzid és Hába.		Lócsei Sam.
Jegyző könyv.	Koczebue.	Ernyi Mih.
Jó kedv.		Ernyi Mih.
Jó barátok.	Ziegler.	Bajai Istv.
Jó fejedelem.		
Jó leányka.		
Jó tanácsnok.		
Jó szívű mezeigaz- da.		
Jolántha, jerusale- mi királyné.	Ziegler.	Murányi.

Darabok Nevei.	Szerz.	Magyarra tette.
Johanna , nápolyi királyné.	Szilágyi Fer.	
Jósef és testvérei.		Paly Elek.
Jutzika.		Mérey Sánd.
Juliska.		

K.

Karolda.		Komlósy Fer.
Kalabriai haramiák.		
Kapitány Vasvári.		
Karacsony éjjeli névnap í tréfa.	Kovács Pál.	
Katinka.		Erny í Mih.
Kaczki Pál.		
Katona szerencse.		
Kastély az ország utján.	Koczebue.	Murányiné.
Kartigam.		Szilágyi Kár.
Klavir mester.	Kovács Pál.	
Két Péter.	Le Brun.	Komlósy Fer.
Két ur szolgája.	Goldoni.	Saaghy Fer.

Darabok Nevei.	Szers.	Magyarra tette.
Két árva, és mostoha anyja.		Deáky Sám.
Két szék között padalá.		
Két Bilet.		Gr. N.
Két férj felesége.		
Két Báthory.	Fáy András.	
Két furcsa vendégfogadó.		
Két feledékeny.	Koczebue.	Márton Jós.
Két Róka.		
Két szó.		Deáky Sám.
Kénytelenségből lett házasság.		Berethi Gab.
Kénytelenségből lett haramia.		
Kénytelen jószívűség.	Kisfaludy Kár.	
Kép.	Houvald.	Gál Mihály.
Kérők.	Kisfaludy Kár.	
Két gályarab.		Megyeri Kár.
Két feleségű gróf.		Láng Adám.

Darabok Nevei.	Szere:	Magyarra tette.
Két özvegy.		Ujfalusi Sánd.
Kemény Simon.	Kisfaludy Kár.	
Kenyérmezei viad.	Bors Sámuel.	
Keresztes vitézek.	Koczebue.	Berlenthal Ján.
Kis városiak.	Koczebue.	Csizmadia Ist.
Kigyós vitézek.	Éder György	
Kincs ásók.		Horváth Jós.
Kinzó torony.		
Kincs keresők.	Vörösmarty Mih.	
Kiki saját háza előtt seperjen.		Szomor Máté.
Király és bolond.		Horváth Dán.
Királyunkért és ha- zánkért.		Ernyi Mih.
Ki tudja mi haszna lesz annak.		Könyves Máté.
Kisértet.	Koczebue.	Láng Adám.
Klotár.		
Kóta író.		
Kolozsvári széple- ány.		

Darabok Nevei.	Szers.	Magyarra tette.
Korszikaiak Ma- gyarországban.		Fikker János.
Könnyelműség sze- relemből.	Bauernfeld.	Kiss János.
Kötelesség.		Tokody Ján.
Kövári Sándor.		Molnár János.
Közép sor itt kiadó.		
Kötőtők.	Keczebue.	Péry Ignacz.
Krollin Obester.		Andrád Elek.
Kronsteini viadal.	Holbein.	Komlós Fer.
Kulmbegyi hara- miák.	Cuno.	Komlós Fer.
Kun László.	Kisfaludy Sándor.	

L.

Lámpás torony.	Houvald.	Hiri Fer.
Látogatás.		Benke József.
La peyrouise.	Koczebue.	Domahidy.
Lazarilla.	Koczebue.	Déry István.
Laktalan sziget.		Döme.
Lantosok.		Szerelemhegyi.

Darabok Nevei.	Szers.	Magyarra tette.
Lassu víz partot mos.	Ziegler.	Molnár János.
Lanassza.		Kazinczy Fer.
Leibhuszár.		Ernyi Mih.
Leánykérés szabály szerint.	Töpfer.	Fántsy Lajos.
Leánybarátság.		Éder György.
Lelkes Magyar le- ány.	Kisfaludy Sandor.	
Lelki ösméret.		Vass István.
Lengyel király há- zassága.		Horváth Dan.
Leopard és kutya.		
Lebilincselte Pro- metheus.		
Lepecsételt polgár- mester.		Megyeri Kár.
Leszlani Konrad.		
Levelezés.		Kovácsoszy E.M.
Lear Király.	Shakespeare.	Sófalvi József.
Lioni kereskedő.		
Livoniai asztalos.		Dery István.

Darabok Nevei.	Szerz.	Magyarra tette.
Losonczi gyapju vásár.	Kiss Endre.	
Lotterián nyert házasság.		Török István.
Ludas Matyi.	Kovács Imre.	
Lumpaci vagabundus.	Nestroy.	Telepi Gygy.

M.

Majusi nap.		Déryné assz.
Macbeth.	Shakespeare.	Döbröntei Gá.
Mahumed.		
Magának akart, másnak kért.	Kovács Pál.	
Magyar insurgensek.		Török István.
Magyar és Török.		Benke József.
Magyar nyelv.		
Magyar házi atya.		
Magyar herosok.	Láng Ádám.	
Magyar dáma bécsben.		Láng Ádám.

Darabok Nevei.	Szerz.	Magyarra tette.
Magyarok Lengyel országban.		
Magyar leányi hűség.		
Második Szolimán szerelme.	Babarczy Imre.	
Második Gaszner.		Schener György.
Makfalvi Sarolta.	Houvald.	Munkácsi Pál.
Macskási Juliánna.	Dugonics Andr.	
Maria Theresia.		Murányi Sigm.
Maria, az asszonyi érdem.	Ziegler.	Déry István.
Marianne.		Fikker János.
Marianello.	Dabocsai István.	
Maria.		Szilágyi Pál.
Mátyás király választása.	Szabó László.	
Mátyás király és a' kőlozsvári bíró.	Andrád Elek.	
Mátyás diák.	Láng Ádám.	
Maszkara.		Fikker János.
Megfoghatatlan férfiú.		Vass István.

Darabok Névai.	Szere.	Magyarra tette.
Merop.		Péczeli Jós.
Medon.		
Medea és Jázon.		
Medve Albert.		Katona József.
Menczikoff Sándor.		
Menczikoff és Na- talia.		Megyeri Kár.
Menyasszonyi ko- szoru.		Bacsó Kár.
Mesterséges ravasz- ság.		
Megengesztelés és nyugodalom.		
Megboszult feleség rablás.		Mérey Sánd.
Megesik az effőle.		
Megboszult hitsze- gő.	Jakab Lajos.	
Megosztott szív.		Farkas Maria.
Megtért Moór.	Molnár Sámuel.	
Megzavarodott.		Csanády Fer.
Messzinai Nő.	Schiller.	

Darabok Nevei.	Szere.	Magyarra tette.
Messzinai föld indulas.		Telepi Gygy.
Mézes bábos Rozsi.	Birch-Pfeiffer.	Baranyi Pét.
Minister.		Seelman Kár.
Mi Lajoskánk.		
Mikor pattant nem hittem volna.	Kisfaludy Károly.	
Mirandolina.	Goldoni.	Jakab István.
Mit nem tehet egy bankó czédula.		
Mindenhez kapkodó.		
Missara saluotto.		
Műveltség és természet.	Albini.	Balog Istv.
Módi szeretők.		Keleme László.
Mombelli grófok.		Katona József.
Móricz bácsi.		
Mókus.	Balog István.	
Megjobbultak.		Telepi Gygy.
Menyasszony a' sirban.	Lembert.	Éder György.

Darabok Nevei.	Szers.	Magyarra tette.
Menyasszony és vö- legény egy sze- mélyben.	Koczebue.	Telepi Gygy.
Mexikói völegény.	Clauren.	Komlósy Fer.
Megkeményedett a- tyai sziv.		Láng Ádám.
Mindennek van hasz- na.	Kovács Pál.	
Mohácsi csata.		Eliás István.
Molnár és a' leánya.	Raupach.	Kiss János.
Munkácsi vár.	Telepi György.	
Muszka katona, és a' virtusok.		

N.

Nádor ispán.		
Nagy Sándor 'Sidon- ban.		
Nagy Mámi.	Ziegler.	Benke József.
Nagy zűrzavar.	Koczebue.	Ernyi Mih.
Nagy atyafiság.	Koczebue.	Komlósy Fer.

Darabok Nevei.	Szerz.	Magyarra tette.
Nagy lelkű herceg.		
Nagy születésű kapitány.		
Nagyra vágyó leányka.		
Nagyra vágyásból eredt bűn.		
Napszámos.		
Nap innepe.		Láng Ádám.
Nap szüzei.	Koczebue.	
Napi parancsolat.	Töpfer.	Láng Ádám.
Napkeleti indiából nyert örökség.		Vass István.
Néma.	Beleznai 'Susánna.	
Német újvár ostroma.	Horyáth Elek.	
Nemes szerelem.		
Névtelen szerető.		
Nevelő tanácsos.		
Nevelés formálja az embert.	Koczebue.	

Darabok Nevei.	Szere.	Magyarrz tette.
Negyven esztendő's férfiu.		Dériné.
Nemes szívü Cron- vel.		
Nemes hazugság.		Kore Sigm.
Nem divat szerint való az erkölcsi házasság.		
Nepomuki János.		Déry István.
Nem mehet ki a' szobából.	Kisfaludy Károly.	
Német lovagok.		Péry Ignác.
Norvegi tömlöcz- tartó.		
Norvegiai kérők.		Vass István.
Nötelenek.		
Nevelők.	Pozsoni nevendék papság.	
Nevelő ezer bajban.		Elevényi.
	O és Ó.	
Ó és uj világ.		Benke Józef.
Ó rajzolat.		Déryné assz.

Darabok Nevei.	Szerz.	Magyarra tette.
Octavia.	Koczebue.	Szilágyi Kár.
Odioso a' kis őrdög.	Meisl.	Konlósy Fer.
Okos és vizeszű.		Benke József.
Olind és Sofrania.		
Olympia boszuállása.		
Oltovány.	Király Antal.	
Olivia.		Gaál János.
Őn tömlőczők.		Pap Károly.
Orangután.		
Orfeus és Euridice.		Vandza Mih.
Oroszlány.		Balla Károly.
Orvos és gyógyszer- áros.	Raupach.	Kiss János.
Oroszlány vitések.		Láng Ádám.
Oskolai tudós.		Láng Ádám.
Othello.	Shakespeare.	Bántó Sám.
Ozmondok.		Kazinczy Fer.
Orleáni szüz.	Schiller.	Konlósy Fer.
Oskola mester.		J. Sz. K.
Opartes és Talestris.		Éder György.
Önnön áldozat.	Koczebue.	Benke József.
Őr angyal.	Bors Sámuel.	

Darabok Nevei.	Szerz.	Magyarra tette.
Önkénytesek'vissza- jövetele.		Könyves Máté.
Örökségi egyezés.	Holbein.	Jakab István.
Örökség.		Berethy Gygy.
Örültek háza Dijon- ban.	Alexis és Be- sand.	Komlósy és Parósóné.
Órzó angyal.		Deaky Sam.
Óreg harang.		Kelemen Ján.
Ördög mulató ka- stélya.		Pápai Istv.
Ördög malom a' bé- csi hegyen.		Berethy Gáb.
Öröm és jó kedv háza.		Vass István.
Őszi nap.		Horváth Dan.
Őss anya.	Grillparcer.	

P.

Páris, London, és
Constantinopol. Bäuerle. Murányi'Sigm.

Darabok Nevei.	Szerz.	Magyarra tette.
Pápa szem.		
Papelle.		
Pártosság dúhe.	Ziegler.	
Pártosok futása.	Telepi György.	
Parazita.		
Parisi János.		Pály Elek.
Párisi per.		Aítai Sám.
Párisi vízfordó.		Deaky Sám.
Papagály.	Koczabue.	Balog Istv.
Pánczélos szeretők.		
Paróka.		Mérey Sánd.
Pausanias.		
Példa nélkül való		
hűség.		Vass István.
Pérez gyűlölő.		
Péter és Pál.	Castelli.	Láng Ádám.
Pecset nyomó.		
Peleskei notarius.	Görög István.	
Penelope.		
Pérez váltó.	Raupach.	Pechata Kár.
Persely.		Szerelemhegyi.

Darabok Nevei.	Szerz.	Magyarra tette.
Perseus és Andromeda.		Vida László.
Petiplion.		
Pikó herczeg.		Szalkay.
Pilula harc.		
Pogány keresztény.		
Politikus csizmadia.		
Pozsonyi kabát.		
Pozsonyi kísértő lélek.		Farkas János.
Posta ház.		
Posta kocsisok.		
Porticsi néma,		Szilágyi Pál.
Pajkos pesti jurista. Koczebus.		Baranyi Pét.
Péter czár udvari kocsisa.		Domahidy.
Prágai két néne.		Ernyi Mih.
Preciosa.	Volf.	Kömlosy Fer.
Prókátor és paraszt.		Ballus.
Pruth vize mellett kötött békeség.		
Pultavai ütközet.		Németh Józ.

Darabek Nevei.	Szera.	Magyarra tette.
Pulsus.		Némethy Jón.
Pusztá sziget.		Bethlen Imre.

Q.

Quakkerek.		Benke József.
Quaterno.		
Quito megvétele.		
Quid pro quo.		

R.

Rafaella.	Raupach.	Megyeri Kár.
Ráchel.		
Rágalmazók.	Koczubue.	Domokos Jak.
Rang és szerelem.		Vandza Mih.
Raul.		Deák Sám.
Rang és természett.	Ziegler.	Fejér György.
Rabenschwaldi Kunigunda.		
Rastenbergi Adelheid.		

Darabok Nevei.	Szerz.	Magyarra tette.
Rableány Surinamban.		
Rangra vágyók.		Láng Ádám.
Régi pénzek.	Fáy András.	
Régi szerelem megrozsdásodik.		Éder György.
Régi szerelmek.		Telepi Gygy
Rézi.		
Regulus.		B. Veselényi M.
Reis Plauen Henrik. Keczebue.		Melnár Sám.
Repressalis.		Dr. Gyarmathi.
Reversalis.		
Requisit.		
Rettentő boszúállás.		
Rettenetes titok.		
Rejtekes íróasztal.		
Reámért végzés ellen senki se bújhat el.	Houvald.	
Rinaldo Rinaldini.		Balog Istv.
Ritteri lázadás.		
Ritka betegség.		Telepi György.

Darabok Nevei.	Szerz.	Magyarra tette?
Róka fogás.		
Romeo és Julia.	Shakespeare.	
Róka halála.	Koczebue.	Benke József.
Romainak átka.		
Rózsák.		
Rozamunda.		
Rosz kedv.	Koczebue.	Ernyi Mih.
Rosz társaság.		
Rudionna.		
Rübezal.	Bárány Boldisár.	

S.

Saál.	Koczebue.	Könyves Máté.
Sámson.		Éder György.
Salamon fiatalkora.		Benke József.
Sajdár és Rurik.	Bárány Boldisár.	
Salamon király.	Vörösmarty Mih.	
Sakk figura.		Sóri János.
Sappho.	Grillparczer.	Papp Gábor.
Savanyu vizre jött vendégek.		Láng Ádám.

Darabok Nevei.	Szerz.	Magyarra tette.
Sokat tudó.	Koczebue.	Komlósy.
Scipio csalárdsága.		
Schewald.		
Scanarella.		
Scanderbeg.		
Seneca.		
Semiramis.	Raupach.	Baranyi Pét.
Süket néma.	Hunnius.	Hatvani Istv.
Süket szerető.		
Siralmas lakodalom.		
Siklói borzasztó két éj.	Treitscke.	Komlósy Fer. Katona Jós.
Slenszheim.		
Smolenszk ostroma.		
Solymosi vár.	Megyeri Kár.	
Spartai Generalis.		Pápai István.
Spira elpusztulása.		
Stibor vajda.	Kisfaludy Kár.	
Stuart Maria.	Schiller.	Kovásoczy.
Streliczek.		
Stübenberg Vülving.		
Sicíliai esték.		

Darabok Nvei.	Szerz.	Magyarra tette.
Száműzöttek.		Vandza Mih.
Szittyai magyarok.		
Sylvester Benedek.		
Sasszen Julius.	Zackokke.	Vass Istv.
Szamar árnyéka.		Komlósy Fer.
Szabadítás éjféلكor.		
Szabó és fia.		
Szarándokok.	Ziegler.	Lethner And.
Szép Abellina.		
Szelim és Barbarosz- sza.		
Székfalvi Ágnes.		
Szécsi Maria.	Kisfaludy Kár.	
Szépség ereje.		
Szép és rut leány.		Murányi Sig.
Szegyen-e? tulajdon feleségét szeretni.		
Szegénység és ne- messziv.	Koczebue.	Ernyi Mih.
Szegény kevély.		
Szegény lantos.		
Szemorvaz.		Pály Elek.

Darabok Nevei.	Szerz.	Magyarra tette.
Szenvedő Ida.	Koczebue.	Déry Istv.
Szeliko és Belissza.		
Szeget szeggel.	Kisfaludy Kár.	
Szerelem mindent véghez vihet.		Komlósy Fer.
Szerelem gyermeke.	Koczebue.	
Szerelem ereje.		
Szerelem megval- lása.		
Szerelem és barát- ság.		
Szerelem sziget.		Láng Ádám.
Szerelemföltők.	Schröder.	Hyri Fer.
Szerecsen leány.		Szilágyi Kár.
Szerecsen rabok.		Kozma Gerg.
Szerencsés vőlegény.		
Szerencsétlenek.	Koczebue.	Szabó Anna.
Szerencsétlen há- zaság.		Láng Ádám.
Szerencsés esalodá- sok.		Szilágyi Pál.
Szeredeus szigete.		

Darabek Nevei.	Szerz.	Magyarra tette.
Szinjátászó akaratja ellen.	Koczebue.	
Szinjátászóné szere- lemből.		Munkácsi.
Sohajtás.		
Szarogossa ostroma.	Koczebue.	
Szolgálatból kifá- radt katona tisz- tek.		
Szorel Ágnes.		Deáky Sám.
Szökött katona.		Könyves Máté.
Szöke hajfűrt.	Töpfer.	Kiss János.
Szövetség diadalma.	Tokody Ján.	
Szükség goud nélkül.	Ernyi Mih.	
Szükségben segítő jó barát.		
Szomorujáték.	Kovács Pál.	

T.

Tancred.		Bantó.
Tanácsos.	Bors Sám.	
Tátika.	Balog János.	

Darabok Nevel.	Szerz.	Magyarra tette.
Talált gyermek.		Bárány Pét.
Talpkó letétel.		Benke József.
Takács.		
Tatárok magyaror- szágban.	Kisfaludy Kár.	
Tétényi leány.		
Tértüff.		
Tévelygök.		
Tréfa veszedelem, bolondá is tehet a' szerelem.		
Testvérek ellenke- zése.	Koczébus.	Gózon Imre.
Testvérek.		Kazinczy Fer.
Tett.		Topertzer Ottó.
Tengerparti jog.		
Tekintetes ur és kis- asszony.		
Tettetett Catalanj.		Komlós Fer.
Tettetett beteg kis- asszony.		
Templariusok.		Benke József.

Darabok Nevei.	Szers.	Magyarra tette.
Terno.		Ernyi Mih.
Természet leánya.	Lafontaine.	Goion Imre.
Természet és szerelem küzdése.		
Tell Vilmos.	Schiller.	
Themistokles.		Döme Kár.
Thalheim.		
Thurzó Josephina.		
Thury György.		
Thoringer Gáspár.		Török Istv.
Theseus és Ariadne.		
Tiltott portéka.	Koczebue.	Telepi Gygy.
Tihanyi viszhang.		Komlósy Fer.
Titok sulya.	Mátyásovszky Sánd.	
Titkos ítélőszék.		
Titok.		Maedve Sánd.
Titus szelidsége.		Pály Elek.
Tyrus.	Horváth Cyril.	
Tisztség eladás.	Pozsonyi nevendék papság.	
Tisztségre vágyódók		
Totilla Gothusok Királya.		Murányiné.

Darabok Nevel.	Szerz.	Magyarra tette.
Toldi Miklós.		
Toni.	Körner.	Komlósy Fer.
Tolvaj kulcs.		Láng Ádám.
Tolvaj szarka.		Pály Elek.
Törpe Péter 2 rész.		Balog Istv.
Tölgy koszoru.		Ernyi Mih.
Trávestált Ariádne.		
Thronus fénye az érem.		Vandza Mih.
Tudomány többet ír a' szépségnél.		Ungvári.
Tulokmányi Máté.		Láng Ádám.
Tarandot.	Schiller.	Benke József.
Tuzok lesés.	Pergó Coelest.	
Tűz próba.	Koczebue.	Telepi Gy.
Tükör.		

U.

Ubaldo.		
Unoka gyermek.		
Utósó ítélet.		
Utazó házas ördög.		Láng Ádám.

Darabok Nevei.	Szerz.	Magyarra tette.
Uj esztendői aján- dék.		
Uj hold vasárnapi gyermek.		Horváth Jós.
Uj szellem.		
Uj vendégek.		
Uj divati kalap.		Vass István.
Uj század.		Láng Ádám.
Utósó kaland.	Bauernfeld.	Kiss János.
Utósó segéd eszköz.	Veissenthurn.	Kiss János.
Üstökös csillag.		Katona Jós.

Z.

Zaid.	Rózsa István.	
Zászló tartó.		Bodor Pál.
Zenobia.		
Zitha Mani.		Murányi Sigm.
Zombori.		
Zöld Marczy.	Vandza Mih.	
Zrinyi Miklós.	Körner.	Szemere Pál.
Zrinyi és baráti.	Andrád Elek.	
Zsák meglelte foltját.		

Darabok Nevei.	Szerz.	Magyarra tette.
Zsidó.		Széles József.
Zsugori.	Posonyi novendék papság.	
Zudar Jakab.		Kilényi.

V.

Vad kömény árendás.		
Vak ablak.		
Vak Béla.	Guzmics Izid.	
Vak kertész.		
Vak szerelem.		Telepi Gy.
Váltó czédula.		
Valburg éjje.	Birch Pfeiffer.	Kiss János.
Valóság és tréfa.	Ziegler.	Balog Istv.
Valóságos derék feleség.		Török Istv.
Vampum Sultán.		
Vanda.		
Vándorló szabólegény.	Balog István.	
Vándorló cigányok.		
Varázssip.	Schikaneder.	Pály Elek.

Darabok Nevei.	Szerz.	Magyarrn tette.
Valkói amazon.	Hoblik Márton.	
Vas ember.		
Vassziklai Fridolin.	Kiss János.	
Váza Gusztáv.		Szilágyi Kár.
Vétek sulja.	Müller.	Döbrentei Gáb.
Vétkesek.		Kazinczy Fer.
Vérnász.	Vörösmarty Mih.	
Véres örökség.	Fogarasi.	Nagy Pál.
Véres menyegző.		Miskolczi Gy.
Vellington formaru- hája.		
Vendégi jog.	Ziegler.	Ernyi Mih.
Vendégfogadó az a- rany napnál.	Clauren.	Deáky Sám.
Verdingen Adelheid.		
Verbuállás.		
Veszedelmes szom- szédság.	Koczebue.	Vass Istv.
Viszkos Janó.		
Vigkedvü Mihály.		Babocsay Mih
Vigkedvü temetése.		
Vígjáték.	Kisfaludy Kár.	

Darabok Nevei.	Szerz.	Magyásra tette.
Vígjáték az ablakból.		
Vittelsbachi Otto.		Pápai Ist'v.
Vikinson és Vadrop.		Ernyi Mih.
Világ divatja,	Töpfer.	Komlósy Fer.
Viszontaglott barát- ság.	Volf.	Kiss János.
Villi táncz.	B. Pichler.	Kiss János.
Vizsegárdi grofok.		
Vizeszséges nagy- lélek.		
Világ kormányja a' szeretet.		
Viszonti szolgálat.		Komlósy Fer.
Virtus próba köve.		Ernyi Mih.
Virtus győzödelme a' Szerelem.		
Vladimir.		Horváth.
Vladimir és Rozvida.		Fáncsy Laj.

Szinjátssók nevei.

Abdai Ferencz.

Abdai Sándor.

Ágoston János.

Andrád Elek.

Bányai József.

Baranyi Balázs.

Baranyi Péter.

Bartha János.

Bartha Károly.

Bartha Moses.

Bagoly Antal.

Balog István.

Balog János.

Balla Károly.

Baky Gábor.

Baky Károly.

Bajuszi József.

Benke József.

Beszterczei Lajos.

Beliczai Sándor.

Berényi József.

Bereghi András.

Borosnyai Antal.

Borovicsényi Lajos.

Boros Gábor.

Botos József.

Cseh Sándor.

Csernáttornyai Márton.

Csutak Antal.
Csigó Lajos.
Csató.
Dery István.
Dery Antal.
Demény Károly.
Demjén Mihály.
Decse Károly.
Dívéki Imre.
Diószeghy Sámuel.
Döme Lajos.
Duzs Sámuel.
Duzs Mihály.
Éder György.
Egri János.
Emódi Pal.
Eperjesy Lajos.
Erdődy József.
Ernyi Mihály.
Egresi Gábor.
Fántsy Lajos.
Farkas Sándor.
Farkas Mihály.

Farkas József.
Farkas József.
Faller Ignác.
Fejér István.
Fejér János.
Fejér Károly.
Fejér Sándor.
Fekete Gábor.
Fekete Lőrinc.
Földvári Vincze.
Fülöp János.
Eülöp István.
Fogarasi Pál.
Gaal Mihály.
Gál János.
Gáspár János.
Gencsy János.
Gillény Sándor.
Györfü József.
Gyöngyösi Pál.
Halasi János.
Halabori Sándor.
Harmath Sándor.

Hetényi József.
 Hollósi János.
 Horváth Ferencz.
 Horváth József.
 Horváth Gusztáv.
 Horváth Mihály.
 Hubai Emanuél.
 Hubenay Ferencz.
 Kántor Gerson.
 Kálmán Lajos.
 Kálmán György.
 Kárpenczki János.
 Kassai Samuel.
 Kácz Pál.
 Kelemen László.
 Kemény János.
 Kenderesi József.
 Keszi József.
 Kiss Ferencz.
 Kiss János.
 Kiss Károly.
 Kilényi Dávid.
 Király János.

Király Ferencz.
 Kótsi P. János.
 Kócsi P. József.
 Kovács János.
 Kovács József.
 Kovács Ignác.
 Kovács Alajos.
 Koncz Pál.
 Könyves Máté.
 Könyves Lajos.
 Kőrösy Ferencz.
 Köszeghi Alajos.
 Kubay Pál.
 Láng Ádám.
 Láng Lajos.
 Ladányi Sigmund.
 László József.
 Latabár.
 Lázár János.
 Lendvay Márton.
 Magyar György.
 Magyar János.
 Maróthi Pál.

Magos József.
Mátéfi József.
Medve György.
Megyéri Károly.
Minorits Károly.
Molnár János.
Mohai Sándor.
Munkácsi Pál.
Murányi Sigmond.
Nagy István.
Nagy János.
Nagy József.
Nagy Károly.
Nagy Mihály.
Nagy Sándor.
Német Ferencz.
Németi Sándor.
Nemes András.
Pap Gábor.
Pap Ragány József.
Pály Elek.
Pergő Cölestin.
Pergő József.

Pesti László.
Pethő Ádám.
Pétsi Károly.
Popovics András.
Posgai János.
Rákosi Márton.
Rákoczi Antal.
Ráth Pál.
Rátz Sándor.
Rózsa Márton.
Saági Ferencz.
Sándor József.
Sallai Károly.
Sári Gábor.
Sári László.
Sáska János.
Sellei Sámuel.
Simonfi György.
Sóvári János.
Sóvári Márton.
Szikszay Sámuel.
Somogyi Sándor.
Somodi József.

Szalai Ferencz.
 Szalai Benjamin.
 Szalai József.
 Szalai Károly.
 Szántai János.
 Szaplontzai Mihály.
 Szathmári József.
 Szaklánni Dániel.
 Szabó János.
 Szálosi.
 Sehy Ferencz.
 Székely József.
 Szenkovics Lukács.
 Szentpéteri Zsigmond.
 Szép Ignác.
 Szerdahelyi József.
 Szilágyi Pál.
 Szomor Máté.
 Szőke Mihály.
 Szöllősy Lajos.
 Szöllősy Menyikárt.
 Telepi György.
 Tóth István.

Török Sándor.
 Török István.
 Török Károly.
 Toronyai Ignác.
 Toronyai Károly.
 Udvarhelyi Miklós.
 Ujvári Péter.
 Ujfalusi Sándor.
 Ungvári János.
 Varsányi Pál.
 Váradi Sándor.
 Váradi Peller Pál.
 Vásárhelyi Károly.
 Vásárhelyi Dániel.
 Váczi Károly.
 Vandza Mihály.
 Vecsey József.
 Véghegyi József.
 Velkei Pál.
 Verestói Mihály.
 Vírág István.
 Vitéz György.
 Zonda Elek.

Zoványi Imre.
 Jánosi János.
 Jánosi Mihály.

Jancsó Pál.
 Józsa János.
 Jóbi Miklós.

Szinjatszónék nevei.

Bányai Hermine.
 Bárány Katalin.
 Bartha Maria.
 Bajkó Therezia. —
 Várad Kontz Jó-
 sefné.
 Bikszeghi Julianna. —
 Németiné, most Gö-
 déné.
 Bohus József. — Te-
 lepiné.
 Botos Karolina. —
 Pálné.
 Borsos Klára — Szent-
 péteriné.

Bóós Anna.
 Böszörményi Johanna.
 Boócz Anna.
 Buzási Therezia.
 Csávási Maria. — Ke-
 vácsné.
 Csath Julia.
 Csepreghi Katalin. —
 Bányainé.
 Csepreghi Nina. — Ifj.
 Lángné.
 Czégényi Erszébet. —
 Komlósyné.
 Éder Antonia. — Ku-
 bainé.

Éder Therezia. — Lászlóné.	Kiss Julianna. — Köny- vesné.
Éder Aloyzia.	Kiss Julia.
Engelhart Anna. — Kántorné.	Kovács Anna. — Bakyné.
Ecsedi Józsefa. — 1-ső Pályne.	Kovács Rozalia. — Vasváriné.
Farkas Amalia.	Keronkai Borbála. —
Fejér Rosalia. — Kó- tsiné.	Hajósné. Kótsi Katalin.
Fügedi Susanna. — Fülöpné.	Laborfalvi Rozalia. Lapta Rozalia.
Gosztonyi Victorina. — Kesziné.	Lefevre Therezia. — Murányiné.
Györgyéni Francisca. — Fejérné.	Ludvig Borbála. — Dellné.
Hetey Eszter. — Hor- váthné.	Macriovsky Rozalia. — Hetényiné.
Hivatal Anikó. — Lendvainé.	Macriovszky Erzsébet — Balogh Jánosné.
Keszeghy Karolina. — Gazdáné.	Magda Therezia. — Farkasné.
Kelemen Magdolna.	Magda Aloizia.

Meskó Sofia.		Simin Borbála.	
Moor Anna. — Ke-		Stromb Katalin. —	
lemenné.		Körösiné.	
Molnár Karolina. —		Széppataki Rozalia. —	
Ballané.		Deryné.	
Mocsári Erzsébeth.		Széppataky Johanna.	
Murányi Antonia.		Szentpéteri Susanna.	
Murányi Leonora.		— Egresiné.	
Nagy Borbála.		Székszai Julianna.	
Németh Karolina.		Soós Anastasia.	
Néb Maria.		Termeckzi Franciska.	
Pnpovich Maria. —		Tulipán Rozalia. —	
Kovácsné.		Nagyné.	
Puari Anna.		Turóczi Snsanna. —	
Rajts Erzsébeth. —		Lázárné.	
Szalainé.		Ungár Anna. — Szé-	
Rajts Sofia.		kelyné.	
Rehákné asszony.		Járdos Anna. —	
Sáska Borbála. — Uj-		Lángné.	
falusiné.		Janka Maria. — Dem-	
Seres Therezia.		jénné.	

A' budai játékszín belső alkotmánya.

Igazgatók :

Tettes. Fáy András úr.

Tettes. Döbrönte Gábor úr.

Orvosok :

T. Patachich Károly úr. T. Durst István úr.

Színészek nevei betű rend szerint :

Bertha János úr (szerződött tag).

Baranyi Péter úr.

Demjén Mihály úr.

Fantsy Lajos úr.

Farkas József úr (tánczművész).

Könyves Máté úr (ügyelő).

Megyeri Károly úr (szerződött tag).

Nagy József úr.

Pály Elek úr (szerződött tag)

Posgai János úr (ügyelő).

Szalkai Otto úr.

Somogyi Sándor úr.

Szólósy Lajos úr (tánczművész).

Telepi György úr (szerződött tag).

Tóth István úr (szerződött tag).

Súgók :

Döme Lajos úr.

Kiss János úr.

Színésznék nevei :

Bartháné assz. szül. Meszlényi Anna.

Denyénne assz. szül. Fanka Mária.

Kántorné assz. szül. Engelhart Anna.

Könyvesné assz. szül. Kiss Juliánna.

Laborfalvi Benke Rozália.

Pályné assz. szül. Bolos Karolina.

Szentpéterine assz. szül. Borsos Klára.

Telepine assz. szül. Bohus Jóséfa.

Gyermek szerepekre :

Telepi Máli.

Öltözetek gondviselője:

Göczer úr, egy segédjével.

A' muzsikai kar áll 14 tagból mellynek
izgagatója Heszman Károly úr.

Pénz szedő:

Kihmeyer úr.

Néma személyek vezérlője Gerstel Antal.

Játékszín ékesítő Pöerer Jós. 4 segédjével.

Budai Czédula hordozó: Gerstelné. 3 se-
gédjével.

Pesti Czédula hordozó: Sipos.

1 Világosító. — 1 Asztalos. — 1 Pá-
holynyító. — 1 Zártszéknnyító. — 4 Bemelő
jegyet szedő.

**Julius Hónaptól December 31-kéig
előadatott Játékok nevei.**

Julius Hónap:

7. Botskay István. H. j. 5 felv.
9. Angyalvár omladéki.
11. Csalódások. V. j. 4 felv.

13. Halott rabló. sz. j. 3 felv.
14. Al Kataláni. En. j. 2 felv.
16. Hamispénz verők.
18. Sokattúdó. V. j. 5 felv.
20. Rietti Vár. (Megyery Károly jutalom játékal).
21. Valburg éjszakája Tün. j. 2 felv.
24. Benjámín Lengyelországból. V. j. 5 felv.
25. Hedvig. sz. j. 3 felv.
26. Magának akart másnak kért. V. j. 1 felv, és Concert.
27. Ez a' ház eladó. V. j. 1 felv. és eleven holtházaspár. V. j. 1 felv.
28. Tündér kastély. V. j. 2 felv.
30. Donna Diana. V. j. 5 felv.

Augustus Hónap:

1. Frigyesi Elek. sz. j. 5 felv.
3. Egyveleg Dobozy halála (néma ábrázolásban).
4. Kronsteini harcjáték. V. j. 5 felv.
6. Havasi Rózsa. V. j. 3 felv.
8. Bakóz. V. j. 3 felv.
10. Esküvés. sz. j. 5 felv.
11. Hétleány forma ruhában. V. j. 2 felv. Énekekkel.
13. Pajzán ifjú. V. j. 3 felv.

14. Borzasztó éj a' paluszi kastélyban sz. j.
3 felv.
17. Egervári Balázs. H. j. 4 felv.
18. Bársony czipó. H. j. 6 felv.
19. Béla futása. Én. j. 2 felv.
21. Caesario. V. j. 5 felv.
22. Világ hangja. Erk. j. 4 felv.
23. Hánkóczi pusztavár.
24. Egyveleg-Dobozi halála(néma ábrázolatb.)
25. Ördög hidja. Mel. 3 felv.
26. Valburg éjszakája. Tün. j. 2 felv.
27. Béla futása, Én. j. 2 felv.
28. Kulm hegyi haranják. sz. j. 5 felv.
29. Zürzavar. V. j. 5 felv.
30. Mombelli Gróf. Er. j. 3 felv.

September Hónap.

1. Tündér Kastély. V. j. 2 felv.
2. Szapári Péter. H. j. 5 felv.
5. Két Péter. V. j. 3 felv.
7. Napi Parancsolat. H. j. 4 felv.
9. Octavia. sz. j. 5 felv.
10. Kérők. V. j. 3 felv.
11. Óss anya. sz. j. 5 felv. (Hetényi úr mint
Vendég).
12. Molnár és Leánya. sz. j. 5 felv. (Fáncsy
úr mint Vendég).

14. Harmintz esztendő egy Játékos életéből.
sz. j. 3 felv.
15. Két szó. Én j. 1 felv. Házaspár. V. j. 1
felv. Le égett ház. V. j. 1 felv.
16. Pajzán Ifjú. V. j. 3 felv.
17. Süket néma. V. j. 3 felv.
19. Örökségi egyezés. Dr. 5 felv.
21. Szerelem gyermeke. Ér. j. 5 felv.
22. Lassú víz pártot mos. V. j. 4 felv.
24. Nagy atyafiság. Ér. j. 5 felv.
26. Csalódások. V. j. 4 felv.
28. Ember gyűlölés és meg bánás. Ér. j. 5 felv.
30. Stibór Vajda. sz. j. 4 felv.

October Hónap.

1. Vendégi jus. H. j. 5 felv.
3. Solothurn ostroma. H. j. 2 felv.
5. Ámulás, szerelem féltés. sz. j. 5 felv.
6. Bohó Misi. V. j. 5 felv.
7. Havasi dalosok mutatványa.
8. Tréfa, és valóság. V. j. 3 felv.
10. Amsterdami hóhér. Ér. j. 3 felv.
12. Veszedelmes szomszédság. V. j. 1 felv. és
a' havasi dalosok mutatványa.
13. János kulacsa. V. j. 1 felv. és a' Le pe
csételt Polgármester. V. j. 2 felv.
15. Pártosság dühe. sz. j. 5 felv.

17. Fecske Deméter. V. j. 1 felv. és Két feledékeny. V. j. 1 felv.
19. Gróf Adermál. Ér. j. 3 felv.
20. Árszeniusz. Én. j. 2 felv.
22. Sajdár és Rúrik. H. j. 4 felv. (Bartha János jutalom játéka).
23. Világ divatja. V. j. 4 felv.
24. Zseb könyv. Er. j. 3 felv.
26. Szasszeny Julius. sz. j. 4 felv.
27. Benjámín Lengyel országból. V. j. 5 felv. (Balla úr és Balláni assz. mint Vendég).
28. Ember szív Örvényei. sz. j. 5 felv. (Balla úr és Balláne assz. mint Vendégek).
29. Bújdosó Ámor. V. j. 4 felv.
31. Sigmund Király alma. H. j. énekek. 3 felv. (Páli Elek jutalom játéka).

November Hónap.

1. Bárson czipó. H. j. 6 felv.
3. Kronsteini harczijáték. V. j. 5 felv.
4. Katinka. Ér. j. 4 felv. (Karolina, Koronás Királynénk ó Felsőge neve napja ünnepére).
5. Lengyel Király házassága. V. j. 3 felv.
7. Constantia. Er. j. 3 felv.
9. Sapphó. sz. j. 5 felv.

10. Három egyszerre. V. j. 1 felv. Házaspár.
V. j. 1 felv. Vigjáték. V. j. 1 felv.
Dobozi halála (néma ábrázolatban).
11. 'Sigmond Király álma. H. j. énekek. 3 felv.
12. Arszeniusz. Én. j. 2 felv.
14. Havasi rém Király. Tün. j. énekek. 2 felv.
(Telepi György jutalom játéka).
15. Királyi parancsolat. V. j. 4 felv.
16. Frigyesi Elek. sz. j. 5 felv.
17. Hivatlan Képiró. V. j. 3 felv.
19. Bátori Mária. sz. j. 5 felv.
21. Bakóz. V. j. 3 felv.
23. Móór Károly. sz. j. 5 felv.
24. Két Czédula. V. j. 1 felv. Le égettház.
V. j. 1 felv.
26. Talált gyermek. V. j. 5 felv.
28. Hedervári Czeczilia. H. j. 4 felv. és Somló
néma ábrázolatban. (Nagy József ju-
talom játéka).
30. Szapári Péter. H. j. 5 felv. (Tóth István
úr mint új Tag).

December Hónap.

1. Donna Dianna. V. j. 3 felv.
3. Testvérek ellenkezése. Én. j. 4 felv.
5. Két Báthory. sz. j. 5 felv. (Fáncsy Lajos
jutalom játéka).

7. Rolla halála. sz. j. 5 felv.
8. Szebeni erdő. Erz. j. 5 felv.
9. Zürzavar. V. j. 5 felv.
10. Sokat tudó. V. j. 5 felv.
12. Kérők. V. j. 3 felv.
14. Kétgallyarab. Erz. j. 3 felv.
15. Hét leány forma ruhában. Én. V. j. 2 felv.
16. A' pártütők. V. j. 3 felv.
17. Napi parancsolat. V. j. 4 felv.
19. Örültek háza Dijonban. Erz. j. 3 felv.
20. Lucza széke. N. j. 3 felv.
21. Lanaszsa. sz. j. 4 felv.
25. Havasi Rem Király. Én. V. j. 2 felv.
27. Miveltség és természet. V. j. 4 felv.
28. Véletlen urrá levés. V. j. 1 felv. Zsivány.
N. j. 1 felv.
30. Természet leánya. Erz. j. 4 felv.
31. Élet csak álom. N. j. 5 felv.

Betűk magyarázatja.

- Dr. Dráma. Én. j. Énekes játék.^p Er. j. Érzékeny játék. Erk. j. Erkölcsi játék. H. j. Hősi játék. sz. j. szomorú játék. Tün. j. Tüneményes játék. V. j. Vig játék. Mel. Melodrama.

**Tekéntetes Abaúj Vármegye pártfogása
alatt lévő Kassai Társaság.**

Fő Igazgató Nsgs gróf Csáky Tivodór.

Színészek betű rend szerint:

Bodáki NN. úr.
Egresi Gábor úr.
Gillyén Sándor úr (sú-
gó).
Lendvay Márton úr.
Lőrinczi NN. úr.
Marosi Lajos úr.
Mátéfi József úr (súgó).
Szentpéteri 'Sigm. úr.
Szilágyi Pál úr.
Szerdahelyi József úr.
Udvarhelyi Miklós úr.
Ujfalusi Sándor úr.

Dériné assz. szül. Szép-
pataki Rozál.
Egresiné assz. szül.
Szentpéteri 'Susán.
Heinischné assz.
Kovácsné assz. szül.
Csávási Mária.
Lendvainé assz. szül.
Balog Anikó.
Újfalusiné assz. szül.
Sáska Borbála.
Julcsa L. a.

Túl a' Dunai színész társaság Fő igazgatója.

Tettes Kisfaludi Kisfaludy Sándor Úr.

Színészek betű rend szerént:

Abday Sándor úr.

Boldizsár István úr
(súgó).

Csigó Lajos úr.

Erdős Lajos úr.

Fülöp János úr.

Földvári Vincze úr.

Garzó Vincze úr.

Hubenai Ferentz úr.

Komlósy Ferentz úr
(Igazgató).

Török úr.

Böszörményi Johanna.

Fülöpné assz. szül.
Fügedi 'Susanna.

Komlósiné assz. szül.
Cségényi Erzsébet.

Törökné assz. szül.
Rajts 'Sófia.

Julia L. a.

**Tekéntetes Borsod Vármegye Miskolc-
czon épült nemzeti szín házában játtzó
színész társaság fel ügyelője.**

Tettes Csomós Mihály úr.

Színészek nevei rend szerint:

Boros József úr (súgó).

**Éder György úr (Igaz-
gató).**

Köszeghy Alajos úr.

Kubai Pál.

László József úr.

Ragáli György úr.

Szilágyi József úr.

Török István úr.

Varga János úr.

Városi István úr.

B. — Jósefa.

Kubainé assz. szül.

Éder Therézia.

Lászlóné assz. szül.

Éder Antonia.

Szilágyiné assz. szül.

N. N.

**Sz. K. Debreczen Várossa szín házá-
ban játszó társaságra fel ügyelő.**

Színészek nevei betű rend szerént:

Ajtai László úr.
**Balla Károly úr (Igaz-
gató)**
Decse Kár. úr (súgó).
Erdélyi József úr.
Kováts József úr.
Láng Lajos úr.
Szákfi József úr.
Újhélyi Pál úr.
**Zoványi Imre úr (táncz-
művész).**

**Baháné assz. szül. Mol-
nár Karolina.**
**Lángné assz. szül. Cse-
pregi Nina.**
Lilla L. a.
Julia L. a.

**Sz. Kir. Mária Therezia Városában
lévő szín Házban játszó társaság.**

Személyei betű rend szerint:

Kilényi Dávid úr (Igazgató).	Bartha Mária.
Körösi Ferentz úr.	Körösiné assz. szül.
Nagy István úr.	Stromp Katalin.
Nahmer Antal úr.	Udvarhelyiné assz. Ju-
Parázsó Mihály úr.	hász Juliana.
Pataky úr.	Julia L. a.
Szakátsi László úr.	Parázsóné assz. szül.
Szaplontzay Mih. úr.	Náudvari Krisztina.
Szökő Mihály úr.	Szeppataky Johanna.
Sipos János úr.	

Ezekon kívül e' folyó 1833-dik esztendő végével van még mező városokban mutató több színész társaság u. m.

Balog J. nos úr, vezérlése alatt, mutatványait adja Váczon.

Balog István úr, vezérlése alatt, mutatványait adja Papán.

Baky Gábor úr, vezérlése alatt, mutatványait adja *) Szol. Abonyban.

Fehér Károly úr, vezérlése alatt, mutatványait adja Szigethen.

Fekete Gábor úr, vezérlése alatt, mutatványait adja Bönyön.

Keszi József úr, vezérlése alatt, mutatványait adja Szathmáron.

Jánosy János úr, vezérlése alatt, mutatványait adja Magy. Becsén.

*) Sz. Abony Várossa birtokos Grai már több ízben bizonyították 's bizonyítják, a' honinyelv eránt vonzó igaz szereteteket azzal; hogy nem tekéntvén a' színész társaságnak, mellyet a' szerentse hozzájuk vezérlett művészi gyengeségét mutatványainak előadására számoosan megjelennek, 's a' nállok menedéket kereső Thália vándor papjait a' téli hónapokban szabad szállással, 's élelmekre, bőven össze szedett gabonával, nagy lelkűen elő segítik.

50/T409

11/25

